

Utredning om statlig områderettet innsats i Norge

15. desember 2018

INNHALDSFORTEGNELSE

1	INNLEDNING OG BAKGRUNN.....	3
1.1	Om rapporten.....	3
1.2	Kommunen har ansvaret for å bidra til gode levekår.....	4
1.3	Staten bidrar med tilskuddsordninger og ekstra satsinger.....	5
2	OMRÅDESATSINGER OG OMRÅDELØFT – ET VERKTØY FOR Å BEDRE LEVEKÅRENE I UTSATTE OMRÅDER.....	6
2.1	Utfordringer.....	6
2.2	Målsettinger.....	6
2.3	Samhandling mellom stat og kommune.....	7
3	STATLIGE OMRÅDESATSINGER OG OMRÅDELØFT – ERFARINGER OG RESULTATER.....	7
3.1	Handlingsprogram Oslo indre øst (1996–2007).....	8
3.2	Groruddalssatsingen (2007–2016).....	9
3.3	Ny tiårig Groruddalssatsing (2017–2026).....	10
3.4	Områdesatsing Indre Oslo øst (2014–2018).....	11
3.5	Områdesatsing Grønland (2017–2018).....	12
3.6	Områdesatsing Oslo indre Øst (2019–2026).....	12
3.7	Områdesatsing Oslo sør (2007–2017).....	13
3.8	Områdesatsing Oslo sør (2018–2026).....	14
3.9	Områdesatsing Fjell i Drammen (2014–).....	14
3.10	Områdesatsing Storhaug, Stavanger kommune (2018–2024).....	15
3.11	Områdesatsing Loddefjord og Olsvik, Bergen kommune.....	16
3.12	Husbankens arbeid med områdeløft.....	16
3.13	Områdesatsinger – oversikt over Stortingets bevilgninger 2019.....	18
4	FORTSATT SAMARBEID MED KOMMUNENE OM OMRÅDESATSINGER.....	19
4.1	Politiske styringssignaler.....	19
4.2	NOU om levekårs- og integreringsutfordringer i byområder.....	19
4.3	Arbeidsgruppens vurdering.....	20
4.4	Arbeidsgruppens tilråding.....	21
5	ARBEIDET MED OMRÅDESATSINGER KAN GJØRES MER EFFEKTIVT.....	22
5.1	Dagens forvaltningssystem.....	23
5.2	Erfaringene med dagens forvaltnings- og finansieringssystem.....	24
5.3	En enklere finansierings- og forvaltningsmodell.....	25
5.4	Effektivisering av departementenes organisering, ansvar og roller i områdesatsingene.....	29
5.5	Effektivisering og forenkling av områdesatsinger i Oslo kommune.....	31
5.6	Statens rolle og ansvar i områdesatsinger i Bergen, Stavanger, Trondheim og Drammen.....	36
6	ARENAER FOR DELING AV ERFARINGER OG FORSKNINGSBASERT KUNNSKAP.....	39

1 INNLEDNING OG BAKGRUNN

Meld. St. 18 (2016–2017) om Berekraftige byar og sterke distrikt legger vekt på at områdesatsingene er viktige for å bidra til inkludering og likeverdige levekår i utsatte byområder. Regjeringen varslet i denne meldingen at de eksisterende satsingene skal fortsette og at det skal vurderes om det er behov for samarbeid med andre byer om tilsvarende satsinger. Siden 2014 har staten inngått samarbeid med flere kommuner om områdesatsinger i områder med store levekårsutfordringer.

Arbeidet med de nye områdesatsingene har vist at det er behov for å få en mer helhetlig og felles tilnærming til samarbeidet med kommunene om disse satsingene. De ulike områdesatsingene har vært ulikt initiert, organisert og finansiert. I flere av satsingene er det gjort erfaringer som det er viktig å videreformidle til andre kommuner. Sommeren 2017 besluttet regjeringen at det skal utredes hvordan staten best mulig kan legge til rette for effektiv innsats i byområder med særlig store utfordringer. I utredningen skal det vurderes hvordan staten kan bidra til å styrke kommunenes langsiktige arbeid på området, og hvordan staten kan samarbeide med og spre erfaringene til flere byer med lignende utfordringer. KMD fikk i oppgave å lede arbeidet i samarbeid med berørte departementer.

I desember 2017 la en ekspertgruppe fram en rapport med gjennomgang av øremerkede tilskudd til kommunesektoren. Ekspertgruppen foreslår at flere av tilskuddsordningene som i dag går til områdesatsinger blir slått sammen til én tilskuddsordning. Dette forslaget blir vurdert som en av flere finansieringsmodeller.

1.1 Om rapporten

Rapporten gir en overordnet beskrivelse av kommunenes og statens arbeid med å bedre levekår i utsatte byområder (kap. 2, 3 og 4). Videre gis en oversikt over dagens statlige områdesatsinger og erfaringer med dette arbeidet (kap. 5). Arbeidsgruppen har vurdert dagens organisering, finansiering, roller og modeller for statens bidrag for å styrke kommunenes langsiktige arbeid med områdesatsingene. På bakgrunn av dette foreslår arbeidsgruppen tiltak for en mer effektiv, helhetlig og felles tilnærming til hvordan staten skal samarbeide med kommunene om områdesatsinger. (kap. 6 og 7). Arbeidsgruppen har vurdert og foreslår arenaer for samarbeid og utveksling av erfaring om områdesatsinger og hvordan vi kan spre erfaringene til flere byer med lignende utfordringer (kap. 8).

Regjeringen nedsatte i oktober 2018 et utvalg som skal legge fram en NOU om levekårs- og integreringsutfordringer i byområder. Utvalget er særlig bedt om en vurdering av den sannsynlige virkningen av områdesatsinger og forslag til endringer i hvordan staten arbeider i levekårsutsatte områder. Arbeidsgruppen har derfor ikke gått inn på en grundigere gjennomgang av områdesatsingene og vurderingen av dem som effektive virkemidler i levekårsutsatte områder.

Det ble opprettet en arbeidsgruppe med følgende mandat:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal i samarbeid med berørte departement vurdere hvordan de pågående områderettede satsingene i Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen skal videreføres og nye innrettes.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal i samarbeid med relevante departement utrede hvordan staten best mulig kan legge til rette for effektiv innsats i byområder med særlige store utfordringer, som bidrar til å styrke kommunenes langsiktige arbeid på området, og hvordan vi kan samarbeide med og spre erfaringene til flere byer som har spesielle utfordringer.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet ved planavdelingen (KMD) har hatt ansvar for å koordinere og lede arbeidet med utredningen og vil ha sekretariatsansvaret for i arbeidet.

Det er satt ned en interdepartemental arbeidsgruppe som har hatt ansvaret for arbeidet bestående av:

Ragnhild R. Fjærtøft (HOD)
Erlend Smedshaug (KLD)
Bente Hagerupsen (ASD)
Lars Engh Førde (KD)
Edit Skeide Skårn (KD)
Pål Meland (JD)
Annbjørg Ramstad (KUD)
Lisbeth Iversen Flatland (KMD)
Mona Helland (KMD)
Tore Vabø (KMD)

1.2 Kommunen har ansvaret for å bidra til gode levekår

Kommunene har ansvar for å bidra til at alle innbyggerne har gode levekår og til å utvikle bærekraftige samfunn. Staten har ansvar for å gi kommunene gode rammevilkår som gjør dem i stand til å løse disse oppgavene på en god måte. De viktigste rammevilkårene er økonomiske virkemidler og et godt lovverk. Rammetilskuddet utgjør, sammen med skatteinntektene, kommunens frie inntekter. Inntektssystemet gjøre kommunene i stand til å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne.

De største byene Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Kristiansand får i tillegg et eget storbytilskudd for å kompensere for særlige utfordringer knyttet høy befolkningskonsentrasjon, som ikke blir fanget godt nok opp i inntektssystemet. Dette gjelder særlig sosiale forhold og levekår, rus og psykiatri og tilrettelegging av infrastruktur og arealbruk.

Planlegging er et av kommunens viktigste verktøy for å skape attraktive og inkluderende byer, steder og nærmiljø. Etter plan- og bygningslovens formålsparagraf skal planleggingen fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og fremtidige generasjoner. Planlegging skal blant annet motvirke sosiale helseforskjeller, bidra til å forebygge kriminalitet, og legge til rette for gode bomiljøer og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet. Medvirkning fra befolkningen er et viktig virkemiddel for at kommunene skal kunne få til dette.

Planlegging skal fremme helhet ved at sektorer, oppgaver og interesser i et område ses i sammenheng. Samordning og samarbeid mellom helse-, oppvekst-, kultur- og fritidssektorene og teknisk sektor sikrer et felles kunnskapsgrunnlag om utfordringer i lokalsamfunnet og muliggjør tverrsektoriell innsats med både fysiske og sosiale tiltak. Sett i sammenheng med økonomiplanleggingen etter kommuneloven gir dette kommunene også et godt grunnlag for prioritering av innsats og ressurser. Dersom kommunene tar i bruk disse mulighetene, kan planlegging bidra til å utjevne uønskede og uheldige fysiske og miljømessige forskjeller mellom boligområder, og bedre kvaliteten i belastede bo- og nærmiljø.

Både stat og kommune er i stor grad sektororganisert. Det gjør det vanskelig å få tilstrekkelig samarbeid mellom sektorer og forvaltningsnivåer til å sette i gang tiltak som bidrar til gode og langsiktige løsninger i levekårsutsatte områder. Utfordringene i disse områdene er svært sammensatte og komplekse, og krever samordnet og samtidig innsats fra mange instanser og aktører, både statlige, kommunale, private og frivillige, for å få gode resultater. Det er behov for å utvikle nye samarbeidsformer, arbeidsmetoder og tiltak som er mer effektive og bedre tilpasset behovet i slike områder. Rammetilskuddet gir lite handlingsrom for prøveprosjekter eller utviklingsarbeid i et samarbeid mellom stat og kommune. Egne øremerkede midler gir derimot større mulighet til å prøve ut nye samarbeidsformer og metoder.

1.3 Staten bidrar med tilskuddsordninger og ekstra satsinger

Staten har flere større satsinger som har som formål å bedre levekår for vanskeligstilte grupper. Noen av satsingene har pågått en tid, mens andre er relativt nye. Felles for dem er at de berører fagområder som er sentrale for områdesatsingene, for eksempel oppvekst, utdanning, bolig o.l.. Spesielt relevant for områdesatsingene er for eksempel strategien Bolig for velferd (2014–2020), 0-24 samarbeidet (2015–2020) og Integreringsstrategien (2019-2022). I motsetning til områdesatsingene har de en tematisk innretning og ikke et geografisk områdeperspektiv.

I tillegg til områdesatsingene bevilges det midler til ulike tiltak over flere departementers budsjetter som også vil komme disse områdene til gode. Eksempler er den nasjonale ordningen med gratis kjernetid i barnehager for familier med lav inntekt, regjeringens arbeid med barne- og ungdomstiltak i større bysamfunn, nasjonal tilskuddsordning mot barnefattigdom, støtte til oppfølgings- og løsfunksjoner til ungdom og jobbsjansen for hjemmeværende kvinner. I tillegg gis det blant annet

tilskudd til rekruttering til barnehagene, gratis SFO, utvikling av sosiale tjenester i NAV-kontoret, mentor- og traineeordninger og støtte til frivillige organisasjoner og sosiale entreprenører. Klima- og miljødepartementet har flere tilskuddsordninger innenfor friluftslivsaktivitet og en egen ordning for sikring og tilrettelegging av friluftslivsområder. Gjennom statsbudsjettet i 2019 er det bevilget 50 mill. kroner til å motvirke ungdomskriminalitet og gjengkriminalitet gjennom styrket innsats fra politi, konfliktråd og barnevern. Dette vil også være viktige tiltak i flere av områdesatsingene.

2 OMRÅDESATSINGER OG OMRÅDELØFT – ET VERKTØY FOR Å BEDRE LEVEKÅRENE I UTSATTE OMRÅDER

2.1 utfordringer

Flere bydeler i større bykommuner opplever en ekstraordinær konsentrasjon av innbyggere med store og sammensatte levekårsproblemer. Områdene preges ofte av dårlige bomiljø, trangboddhet, høy arbeidsledighet, stor barnefattigdom, høy andel med lav utdanning, høy innvandrerbefolkning, høy kriminalitet med videre. Mange står utenfor skole-, arbeids- og samfunnsliv.

Utfordringene er svært sammensatte og komplekse, og krever samordnet og samtidig innsats fra mange instanser og aktører, både statlige, kommunale, private og frivillige, for å få gode resultater. Det er behov for å utvikle nye samarbeidsformer, arbeidsmetoder og tiltak som er mer effektive og bedre tilpasset behovet i slike områder. Nettverksbygging og erfaringsoverføring til andre byer er nødvendig.

2.2 Målsettinger

Områdesatsingene skal forbedre tjenester og nærmiljøkvaliteter der behovene er størst, slik at flere blir økonomisk selvstendige og aktivt deltakende i lokalsamfunn og storsamfunn.

I områdesatsingene arbeides det blant annet med:

- opprusting av bo- og nærmiljø, møteplasser og kulturaktiviteter,
- bedre integrering av innvandrere,
- bedre resultater i grunnskolen,
- å redusere frafallet i videregående skole,
- å få flere i arbeid,
- å minske kriminaliteten
- å styrke folkehelsen.

Staten bidrar til områdesatsing i enkelte bydeler i storbyene med særskilte levekårsutfordringer, og en rekke departementer og underliggende etater er involvert.

2.3 Samhandling mellom stat og kommune

Kommunene og staten har i dette arbeidet sett tiltak i ulike statlige og kommunale sektorer i sammenheng, prøvd ut nye tiltak og arbeidsformer, og mer involvering av frivillig og privat sektor. Det er utviklet modeller for bedre samhandling mellom statlige og kommunale tjenester som er mer tilpasset barn, unge og voksne med store levekårsutfordringer. Områdesatsingene er et spleiselag mellom departementene og er avhengig av delfinansiering fra mange parter for å realisere satsingene sammen med kommunene.

Husbanken arbeider i tillegg med områdeløft for å bedre nærmiljøkvalitetene i mindre avgrensede områder innen områdesatsingene i de ulike storbyene.

Samlet bevilger staten om lag 220 millioner kroner til områdesatsinger i 2019. Dette er en økning med om lag 40 millioner kroner siden 2018. Av dette ble om lag 20 millioner kroner satt av til områdeløft forvaltet av Husbanken.

Områdesatsing:	En generell betegnelse for tidsavgrensede og helhetlige ekstrainsatser i geografisk avgrensede områder med sammensatte utfordringer.
Områdeløft:	Innsatser i et lokalområde som følger en konkret metodikk utarbeidet av Husbanken i samarbeid med Oslo kommune gjennom den første Groruddalssatsingen. Brukes om lokale innsatser i delbydeler/mindre områder. Innenfor en områdesatsing kan det gjennomføres flere lokale områdeløft. Husbanken innsats i de pågående områdesatsingene er tiltak innenfor områdeløftmetodikken.

3 STATLIGE OMRÅDESATSINGER OG OMRÅDELØFT – ERFARINGER OG RESULTATER

Staten har lang tradisjon med å samarbeide med kommunene om å bidra til bedre levekår i utsatte byområder. På 70- og 80-tallet støttet staten Oslo, Bergen og Trondheim med betydelig tilskuddsmidler til byfornyelse. Tilskuddet gikk først og fremst til opprusting av nedslitte boligområder og tilhørende uteområder. Erfaringene fra byfornyelsen var blant annet at mange med lav inntekt flyttet ut av byfornyelsesområdene, mens grupper med høyere inntekt og utdanning flyttet inn, etterhvert som områdene ble mer attraktive. Denne gentrifiseringen er kjent fra mange andre land som også har gjennomført lignende oppgradering av nedslitte sentrumsområder. Erfaringene fra arbeidet med byfornyelsen førte blant annet til at senere satsinger fikk et større fokus på sosiale tiltak, for å bidra til at også lavinntektsgrupper kunne bli boende selv om områdene ble mer attraktive.

3.1 Handlingsprogram Oslo indre øst (1996–2007)

Handlingsprogram Oslo indre øst var resultat av en stortingsmelding om levekår og boforhold i storbyene (St.meld. nr. 14 (1994–1995)). Der ble det slått fast at, til tross for omfattende byfornyelse, var flere områder i Oslo fremdeles preget av dårlige levekår. Stat og kommune ble enig om et 10-årig samarbeid der målet var å bedre levekårene i tre bydeler i indre by øst: Bydel Sagene–Torshov, Bydel Grünerløkka–Sofienberg og Bydel Gamle Oslo. Handlingsprogrammet la særlig vekt på tiltak rettet mot barn og unge, for å bidra til bedre oppvekstvilkår. Programmet rettet seg både mot vanskeligstilte og mot opprustning av avgrensede områder for å gjøre dem mer attraktive for nye grupper, i tillegg til forbedring av det fysiske miljøet generelt i bydelene.

Stat og kommune gikk inn med 25 millioner kroner hver i denne perioden. Satsingen ble samordnet av daværende Kommunal- og regionaldepartementet, som hadde ansvaret for en egen post på statsbudsjettet til dette. Budsjettposten ble opprettet med bidrag fra en rekke departementer.

Handlingsprogrammet hadde en stor styringsgruppe bestående av seks departementer, Byrådsavdeling for eldre og bydelene, den administrative og politiske ledelsen i de tre bydelene og en rekke statlige og kommunale etater. Kommunal- og regionaldepartementet ledet den statlig koordineringsgruppen, og satt i arbeidsutvalget sammen med byrådsavdelingen. Arbeidsutvalget sto for den praktiske samordningen.

På oppdrag gjennom handlingsprogrammet, gjennomførte SSB i 2006 en analyse av levekår og flyttemønstre i Oslo indre øst, der de så på mulige konsekvenser av tiltakene i handlingsprogrammet¹. Rapporten legger vekt på at hovedinntrykket er at det har vært en klar forbedring av levekårene i perioden fra 1997 til 2003/2004, også sammenliknet med andre områder i Oslo. De peker blant annet på at det har vært en økende andel unge med høyere utdanning i disse områdene. Det var imidlertid liten endring i kriminalitet og utrygghet, boforhold og forventet levealder. Rapporten konkluderte med at handlingsprogrammet har bidratt til en positiv utvikling, men at det fremdeles var store levekårsutfordringer i Oslo indre øst. Rapporten finnes [HER](#).

I tillegg til denne rapporten ble det gjennomført en rekke evalueringer av delprogrammene og tiltak rettet mot barn og ungdom.

Det ble ikke foretatt noen evaluering av organiseringen av handlingsprogrammet, men tilbakemelding fra både flere statlige og kommunale aktører pekte på at organiseringen ikke styrket forankringen hos de ulike departementene som bidro. Den lokale forankringen kunne også vært sterkere. Det var i liten grad lagt opp til medvirkning.

Kommunen valgte først og fremst å styrke allerede eksisterende tiltak framfor å prøve ut nye. Imidlertid er flere prosjekter og tiltak fra handlingsprogrammet utviklet og

¹ Barstad, Havnen, Sørli, Skardhamar (2006). *Levekår og flyttemønstre i Oslo indre øst*. SSB Rapport 2006/15.

videreført i nye områdesatsinger og har bidratt til utvikling av ny politikk. Dette gjelder blant annet gratis leksehjelp i SFO og gratis kjernetid i barnehagene.

3.2 Groruddalssatsingen (2007–2016)

Den tiårige Groruddalssatsingen var Oslo kommunes og statens innsats for å bedre miljø- og leveforhold i Groruddalen. Hovedmålet for satsingen var en bærekraftig byutvikling, synlig miljøopprusting, bedre livskvalitet og samlet sett bedre levekår i Groruddalen. Miljøverndepartementet, senere KMD, hadde ansvaret for å koordinere statens aktører i satsingen og skulle være bindeledd mellom staten og Oslo kommune.

Agenda Kaupang, Proba Samfunnsanalyse og Civitas har gjennomført en sluttevaluering av Groruddalssatsingen (2016)². Den viser at både stat og kommune gjennom dette arbeidet har lært mye om hvordan lokale, helhetlige innsatser kan gjennomføres og hvordan man kan samarbeide på tvers av sektorer og fagområder.

Sluttevalueringen vurderer satsingen som vellykket når det gjelder fysisk og synlig miljøopprusting. Blågrønne strukturer og naturmangfold er styrket. Av tiltakene som trekkes fram er utvikling av fysiske møteplasser og aktiviteter ved bruk av disse, bedre forhold for friluftsliv, fysisk aktivitet og idrett samt verning, istandsetting og bruk av kulturminner. Også på tjenestesiden kan en vise til gode resultater. Det gjelder deltakelse i barnehage, læringsresultater og gjennomføring i skole samt bedre folkehelse. Det er utviklet inkluderende samarbeid med lokale aktører, etablert frivillige organisasjoner, utviklet nye samarbeidsformer mellom bydeler og kommunale etater og med statlige etater. Mange lokalområder har fått styrket kvaliteter som gjør at folk trives bedre i nærmiljøet.

På den annen side ble store veiprosjekter aldri en del av satsingen i Groruddalen, da de inngikk i andre prosesser. De kunne «drenert» biltrafikk fra veinettet og gitt det viktigste bidraget til bedre sikkerhet, mindre luftforurensning og støy. Luftkvaliteten langs hovedveiene er blitt bedre som ellers i Oslo, men dette skyldes først og fremst mindre bruk av piggdekk. Miljøet langs veinettet er uforandret.

Groruddalssatsingen må sees som supplerende til andre tiltak og hendelser, heller enn den viktigste forklaringsfaktoren til endringer i miljø og levekår i Groruddalen (jamfør side 16 i Agenda Kaupangs rapport). Det er vanskelig å gjøre sikre slutninger om at den positive utviklingen skyldes tiltakene i Groruddalssatsingen alene (side 86 i Agenda Kaupangs rapport). Forskerne finner likevel at den generelle oppfatningen er at Groruddalssatsingen i det store og hele har vært vellykket. Hovedbildet er entydig på at Groruddalssatsingen har vært viktig og riktig.

Både bydelene, kommunale etater og statlige etater uttrykker at de har høstet læring gjennom det samarbeidet som er etablert i satsingen. Det har blitt etablert nye

² Agenda Kaupang, Proba Samfunnsanalyse og Civitas (2016). *Sluttevaluering av Groruddalssatsingen*.

arbeidsformer og samarbeidsnettverk på tvers av sektorer og nivåer som ikke var etablert før. Forskerne mener Groruddalssatsingen har fungert som en pilot når det gjelder å håndtere komplekse utfordringer i skjæringspunktet mellom byutvikling og velferdspolitik.

Evalueringen konkluderer med at det var riktig å etablere en omfattende organisasjonsmodell for å koordinere sektorinteresser, skape forståelse for totaliteten i Groruddalssatsingen, for sammenhengen mellom de ulike programområdene og for å skape tydelighet i aktørenes roller og oppgaver. Modellen har gitt god læring om nye arbeidsmetoder, særlig om innsats i utsatte byområder. Satsingen har også gitt lærdom som forbedrer samarbeidet mellom bydeler, etater og virksomheter.

Modellen har gitt god forankring i bydelenes administrative ledelse når det gjelder gjennomføring av områdeløft. Dialogen/samhandlingen med lokale interessenter var en suksessfaktor i gjennomføring av områdeløft. Innsats og medvirkning fra Husbanken og IMDi har vært viktig for resultatene som er oppnådd.

Sluttevalueringen gir også anbefalinger i forbindelse med en videreføring av satsingen etter 2016: Arbeidsmåten som har utviklet seg i Groruddalssatsingen sammenfaller i stor grad med den tilnærming en burde velge når en «samfunnsfloke» skal løses.

Mer om Groruddalssatsingen 2007–2016 finner du [HER](#) og [HER](#).

3.3 Ny tiårig Groruddalssatsing (2017–2026)

Staten og kommunen signerte august 2015 en intensjonsavtale og i august 2016 en programbeskrivelse for ny tiårig Groruddalssatsing (2017-2026). Programbeskrivelsen er utarbeidet av stat og kommune i et nært samarbeid og viser hovedretningen for satsingen og organiseringen av det videre arbeidet. Groruddalssatsingen bygger videre på erfaringene fra satsingens første ti år, og spisses inn mot de temaer og geografiske områder der behovene for en ekstra innsats er størst.

Hovedmål for den nye tiårige Groruddalssatsingen:

Programmet skal bidra til varige forbedringer av tjenester og nærmiljøkvaliteter i områder i Groruddalen der behovene er størst, slik at flere beboere i disse områdene blir økonomisk selvstendige og aktivt deltakende i lokalsamfunn og storsamfunn.

Groruddalssatsingen består av tre delprogram med følgende delmål:

Delprogram nærmiljø: Nærmiljøkvaliteter i lokalområder i Groruddalen skal styrkes og innsatsen skal bidra til inkluderende lokalsamfunn der flere er aktivt deltakende.

Delprogram oppvekst og utdanning: Flere skal sikres gode oppvekstsvilkår og flere skal fullføre og bestå videregående opplæring gjennom forbedring av tjenester på oppvekst- og utdanningsfeltet i Groruddalen.

Delprogram sysselsetting: Flere skal komme ut i ordinært arbeid og flere skal få varig tilknytning til arbeidslivet gjennom utvikling av tjenestene innen sysselsettings- og kvalifiseringsfeltet i Groruddalen.

Staten og kommunen har i felleskap utarbeidet en programbeskrivelse som ble signert av partene i august 2016. Konkrete tiltak er utarbeidet i årlige handlingsprogrammer i regi av programstyrene for delprogrammene nærmiljø, oppvekst og utdanning og sysselsetting.

Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kulturdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Justis – og beredskapsdepartementet har i 2019 bevilget om lag 44 millioner kroner til Groruddalssatsingen.

Mer om satsingen finner du [HER](#)

3.4 Områdesatsing Indre Oslo øst (2014–2018)

Områdesatsingen Indre Oslo øst kom som et resultat av Munch-forliket i 2013, der kommunen vedtok at flyttingen av Munchmuseet skulle kompenseres med en ekstra satsing på Tøyen. Kommunen satte i gang et 5-årig kommunalt områdeprogram for utvikling av området. Staten ble invitert til en felles satsing og har siden 2014 øremerket midler til områdesatsing i de tre bydelene i indre Oslo øst; Gamle Oslo, Bydel Sagene og Bydel Grünerløkka. Satsingen skulle bidra til å skape trygge bo- og oppvekstsvilkår, gode møteplasser, bidra til bedre folkehelse, inkludering og mangfold.

Oslo kommune har i programperioden prioritert tiltak på Tøyen og Grønland. Det har vært gjennomført flere prosjekter også på Sagene og Grünerløkka i denne perioden, men i noe mindre omfang. Områdesatsingen indre Oslo øst skal evalueres i slutten av 2018. I tillegg har staten fra 2017 hatt en ekstra satsing på Grønland for redusert kriminalitet og bedre levekår. Som et ledd i arbeidet ble det utarbeidet en stedsanalyse for Tøyenområdet i 2015³ og en for Grønland i 2017⁴. Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har satt av til sammen omlag 27 mill. kroner til satsingen i 2018.

³ AFI Rapport 8:2015 Hva nå, Tøyen?

⁴ AFI Rapport 04/2017 På sporet av det nye Grønland

Oslo kommune prioriterte tiltak i delområdene Tøyen og senere Grønland som sin områdesatsing i indre Oslo øst. Fram til og med høsten 2017 valgte Oslo kommune å forankre arbeidet i bydel Gamle Oslo og byrådsavdelingen for eldre og bydelene. Satsingen hadde en sterk lokal forankring både på bydelsnivå og blant grupper av beboere. Det ble opprettet et programkontor og et eget Tøyenråd, bestående av en rekke interessenter. Som en del av arbeidet med å utvikle en ny områdepolitikk, ble ansvaret for områdesatsingen Indre Oslo øst overført fra Bydel Gamle Oslo til byrådsavdeling for byutvikling. I november 2017 gjorde programkontoret og byrådsavdeling for byutvikling en oppsummering av erfaringene fra arbeidet så langt. Oppsummering av disse erfaringene er beskrevet i programplan for områdeinnsats med områdeløftene Tøyen og Grønland for 2018. Programplanen finner du [HER](#).

Mer om satsingen finner du [HER](#).

3.5 Områdesatsing Grønland (2017–2018)

Grønlandssatsingen ble etablert i 2017 med formål å forebygge kriminalitet og fremme bedre levekår for beboerne i området. Satsingen har vært et samarbeid mellom politiet, IMDi og Oslo kommune, med bevilgninger på henholdsvis 10 og 7 mill. kroner til IMDi og Politidirektoratet. Stedsanalysen som ble gjennomført på Grønland sommeren 2017 (se punkt 3.4), ga særlig grunn til bekymring for lokale barn og unges oppvekstmiljø. På bakgrunn av dette har frivillig innsats, nærmiljø og tiltak for å styrke barn og unges deltakelse i opplæring og arbeid blitt prioritert. Det er, som en del av satsingen, etablert egne oppfølgingsteam for ungdom som er under 15 år og i risikozonen for kriminalitet.

Innlemmingen av politisektoren har vært en styrke for satsingen. Politiet har lagt en bred tilnærming til grunn for den kriminalitetsforebyggende innsatsen. Samarbeid med andre aktører og fokus på bakenforliggende årsaker til kriminaliteten har vært viktig. De relativt få involverte aktørene har tillatt en smidig organisasjon. Fraværet av forpliktende samarbeidsstrukturer med andre velferdssektorer har imidlertid vært en utfordring. Det har også vært tidkrevende å ivareta samhandling med annen områderettet innsats i Oslo.

På bakgrunn av erfaringene fra satsingen er det besluttet å innlemme Grønlandssatsingen i den nye områdesatsingen for Oslo indre øst fra og med 2019.

Mer om satsingen finner du [HER](#).

3.6 Områdesatsing Oslo indre Øst (2019–2026)

Regjeringen har innledet samarbeid med Oslo kommune om en fornyelse og forlengelse av områdesatsingen og en intensjonsavtale ble undertegnet i november 2018. Stedsanalysene for Tøyenområdet og Grønland viser at det fortsatt er behov for økt satsing i disse områdene. Erfaringene fra områdesatsingen Grønland viser at det

er behov for å se disse satsingene i sammenheng. Områdesatsing Grønland vil derfor bli en del av områdesatsingen Oslo indre øst fra og med 2019. Den nye satsingen vil formes etter samme modell som Groruddalssatsingen, med tre delprogram og inngå i den samme overordnede organisasjonsmodellen. Satsingen vil imidlertid ha egen programbeskrivelse for å sikre lokal forankring og tilpasning til lokale utfordringer. Programbeskrivelsen vil ta utgangspunkt i stedsanalysene for Tøyenområdet og Grønland som blant annet viser at befolkningen blir stadig mer todelt og forskjellene mellom befolkningsgruppene øker. "Utrygghet", og "ustabilitet" er begreper som ble brukt i stedsanalysen for Tøyen. Grønlandområdet har spesielt store utfordringer knyttet til høy barnefattigdom, arbeidsledighet, kriminalitet, dårlige boforhold og utrygge uteområder. Grønland er også preget av sentrumsfunksjoner, med mange arbeidsplasser, offentlige tjenestetilbud og service- og tjenestetilbud.

Programbeskrivelsen vil bygge på de erfaringer som er gjort i arbeidet med områdesatsing Grønland og indre Oslo øst, og vurdere hvordan de best kan inkluderes i den nye modellen. Programbeskrivelsen vil foreligge i løpet av vinteren 2019.

Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har bevilget om lag 42 millioner til satsingen i 2019.

3.7 Områdesatsing Oslo sør (2007–2017)

Oslo Sør-satsingen (2007–2017) var et samarbeid mellom stat og kommune i Bydel Søndre Nordstrand. Hovedmålene har vært forsterket integrering og inkludering, bedre folkehelse og å løse bomiljøutfordringer i bydelen. Justis- og beredskapsdepartementet har hatt det statlige samordningsansvaret i satsingen via IMDi. Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet har bidratt med midler i satsingen.

Oslo Sør-satsingen omfattet innsatsområdene oppvekst, nærmiljø og kultur, kvalifisering og folkehelse. Det har blant annet blitt lagt stor vekt på at barna mestrer norsk før skolestart, på at den enkelte gjennomfører grunnskole og videregående opplæring og på styrket livskvalitet og bedre helse. Det har vært lagt særlig vekt på barn og unge, og erfaringene er positive. Blant annet viser evaluering av forsøk med gratis kjernetid i barnehage i forbindelse med Oslo Sør-satsingen og Groruddalssatsingen at flere barn med innvandrerbakgrunn går i barnehage. Foreldre har fått økt tillit til barnehagene, og de har sett betydningen av at barna lærer norsk tidligere. Fra og med 1. august 2015 er gratis kjernetid i barnehage en nasjonal ordning.

Et fireårig forsøk med gratis deltid på aktivitetsskole (AKS) på Mortensrud skole ble gjennomført i 2013–2017 i forbindelse med satsingen. En evaluering viser at forsøket har vært vellykket på flere områder. Deltakelsen i AKS har økt kraftig, flere velger heltidsplass til sine barn, foreldre er fornøyd og samarbeidet mellom skole og hjem oppleves som bedret. Det er imidlertid vanskelig å fastslå om tiltaket har bidratt til

bedre skoleresultater for elevene som deltar, da det er vanskelig å skille ut hva som skyldes AKS og hva som skyldes andre tiltak på skolen. Oslo kommune har videreført ordningen med gratis AKS på Mortensrud og i en rekke bydeler i Oslo etter at forsøket utløp.

Det er også gitt midler til frivillige organisasjoner som bidrar til deltakelse og inkludering, og til folkehelseprosjekter som fremmer fysisk aktivitet, gode kostvaner og sunn livsstil. Staten har også støttet skoleutviklingsprosjekt for å bidra til stabil skoleutvikling med forbedring i læringsmiljø, elevresultater og elevenes skolehverdag.

Områdesatsingen i Oslo sør (2007–2017) er i 2018 evaluert på oppdrag fra Oslo kommune. Rapporten finner du [HER](#).

3.8 Områdesatsing Oslo sør (2018–2026)

I mars 2018 ble det undertegnet en intensjonsavtale mellom staten og Oslo kommune om å fornye og forlenge avtalen om områdesatsing i Oslo sør. I november ble en programbeskrivelse undertegnet. Den nye områdesatsingen i Oslo sør skal rettes inn mot nærmiljø og forebygging, oppvekst og utdanning og sysselsetting. Arbeids- og sosialdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Justis- og beredskapsdepartementet har satt av 60 mill. kroner til satsingen i 2019. Av disse er 30 mill. kroner satt av til å styrke politiinnsatsen i Oslo sør. Denne innsatsen skal bidra til å forebygge kriminalitet, med særlig vekt på oppfølging av unge i risikozonen og forhindre rekruttering til miljøer som begår kriminalitet. Innsatsen skal bidra til mindre kriminalitet, bedre integrering og trygge bomiljøer. Mer om satsingen finner du [HER](#).

Satsingen vil formes etter samme modell som Groruddalssatsingen, med tre delprogrammer og inngå i den samme overordnede organisasjonsmodellen. Satsingen vil imidlertid ha egen programbeskrivelse for å sikre lokal forankring og tilpasning til lokale utfordringer.

Gjennom den nye områdesatsingen Oslo sør er politiet en deltakende aktør og kriminalitetsforebyggende hensyn er inkludert i målsetningene. Det er nytt at politiet formelt er en partner i samarbeidet om områdesatsinger.

3.9 Områdesatsing Fjell i Drammen (2014–)

Staten inngikk i 2014 et 5-årig samarbeid med Drammen kommune om en områdesatsing på Fjell. Fjell 2020 er et nærmiljøprosjekt som har pågått siden 2009. Formålet med prosjektet er å bidra til bedre levekår for befolkningen. Målene for områdesatsingen er å bidra til flere sysselsatte og færre på lavinntekt. Disse målene skal nås ved å satse på områdeutvikling, tjenesteutvikling og ressursmobilisering. Mer om Fjell 2020 finnes [HER](#).

Områdesatsingen Fjell i Drammen finansieres over Kommunal- og moderniseringsdepartementet budsjett. KMD har satt av om lag 11 mill. kroner til satsingen i 2019. I tillegg søker Drammen kommune om midler fra flere ordinære tilskuddsordninger, bla. til barnefattigdom, leksehjelp, sysselsettingstiltak o.l. Disse midlene er imidlertid ikke øremerket Fjell i Drammen og regnes ikke inn i områdesatsingen.

Vista analyse, Ideas2evidence⁵ og Norconsult (Ideas2evidence-rapport 02:2017) gjennomførte i 2017 på oppdrag fra Drammen kommune en underveisevaluering av områdesatsingen Fjell 2020. Evalueringen viser at det er mange positive resultater både innenfor utvikling av nærområde og av tjenestetilbudet, spesielt innenfor trivsel, helse og sysselsettingstiltak. Det er imidlertid utfordringer knyttet til at det kan være vanskelig å måle effektene av flere av tiltakene på kort sikt, det gjelder f.eks. leksehjelp, familiehjelp, depresjonsmestringskurs o.l.

Rapporten anbefaler å videreføre Jobbsjansen, videreføre leksehjelp i ordinær drift, videreutvikle praksisplassene på Fjell bo- og servicesenter og videreføre koordinatorfunksjonen. Mer om rapporten finnes [HER](#).

Drammen kommune har på bakgrunn av evalueringen valgt å satse ekstra på kvalifisering av voksne for å bidra til at flere av dem kommer i arbeid. Kommunen har også en stor satsing på Aktivitetsskolen, som de nå planlegger å gjennomføre i hele byen. Fjell 2020 går inn i slutfasen, og Drammen kommune skal legge til rette for en sluttevaluering av prosjektet. Mer om satsingen finner du [HER](#). Kommunal- og moderniseringsdepartementet viderefører satsingen inntil videre.

3.10 Områdesatsing Storhaug, Stavanger kommune (2018–2024)

Staten inngikk en intensjonsavtale med Stavanger kommune om å utvikle og gjennomføre områderettet innsats i de nordøstlige delene av Storhaug bydel. Den nye områdesatsingen i Stavanger skal rettes inn mot tre satsingsområder: 1) Inkludering gjennom tidlig innsats i oppveksttjenester, 2) Gode bo- og nærmiljø og 3) Sosialt entreprenørskap for å skape nye veier til velferd og arbeid. I tillegg er det prioritert betydelige ressurser i andre satsinger for å nå ambisjonen om å utjevne sosiale levekårsforskjeller. Det gjelder først og fremst boligbygging og rehabilitering av kommunale skoler og barnehager. Økonomiske rammer til satsingen fra de ulike departementene avklares i den ordinære budsjettprosessen.

Stavanger kommune har utarbeidet en programbeskrivelse og handlingsplan for 2018. Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Arbeids- og sosialdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet har satt av totalt 13 mill. kroner til satsingen i 2019.

⁵ Ideas2evidence, Vista Analyse og Norconsult (2017) *Underveisevaluering av områdesatsingen i Drammen Fjell 2020*

Stavanger kommune har selv avsatt 12 millioner kroner i perioden 2014-2019 til arbeidet med levekårsløftet på Storhaug. Mer om satsingen finner du [HER](#).

3.11 Områdesatsing Loddefjord og Olsvik, Bergen kommune

Bergen kommune har innledet forhandlinger med KMD om en mulig statlig områdesatsing i områdene Loddefjord og Olsvik i bydel Laksevåg fra 2019. Det tas sikte på å få på plass en intensjonsavtale tidlig i 2019, som grunnlag for et samarbeid om programbeskrivelse og handlingsprogram for innsatsen i de to områdene. Ønsket om å starte arbeidet med en områdesatsing i Loddefjord og Olsvik kommer som følge av en levekårsrapport fra 2016, som viser opphopning av negative levekårsfaktorer. Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i 2019 bevilget 3 millioner kroner til områdesatsingene i Bergen.

3.12 Husbankens arbeid med områdeløft

Målet med Husbankens program for områdeløft er å gjøre et levekårsutsatt område mer fysisk og sosialt bærekraftig. Erfaring viser at hvis et områdeløft inngår i en helhetlig kommunal og/eller statlig innsats som rettes mot levekårsutfordringer i et område, kan en programinnsats bidra positivt til å snu eller bremse en negativ utvikling av levekår.

I program for områdeløft bidrar Husbanken både med finansielle midler og kompetanse. Husbanken region øst i Oslo har hatt et aktivt engasjement i områdeløftarbeid i Groruddalsatsingen i Oslo siden 2007, med 11 områdeløft i de fire bydelene i Groruddalen.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i budsjettet for 2019 satt av om lag åtte mill. kroner til områdeløft i Bergen kommune, tre mill. kroner til områdeløft i Trondheim kommune og om lag ni mill. kroner til Oslo kommune.

Ulike evalueringer og analyser av Husbankens innsats på områdeløft er positive til innsatsen, men det er blant annet presisert at det er viktig å huske på at midlene fra Husbanken er små og at man ikke må ha for store forventninger til resultater. Når det gjelder organiseringen, er det trukket fram som en utfordring at det er uklare grenselinjer mellom områdeløft og områdesatsinger. Under følger noen vurderinger og evalueringer som er gjennomført.

Samfunnsøkonomisk analyse AS viser i en rapport fra 2017 til positive målinger av områdeløft i Oslo, Bergen og Trondheim.⁶ Flere er mer fornøyde med området sitt etter områdeløftene, færre opplever problemer med kriminalitet, vold eller hærværk, og flere føler seg trygge.

⁶ Samfunnsøkonomisk analyse AS (2017) *Resultat- og effektmålingsverktøy for områdeløft*

Husbankens områdeløftinnsats ble evaluert i forbindelse med Agenda Kaupangs sluttevaluering av Groruddalssatsingen i 2016.⁷ Evalueringen viser at områdeløft som strategi og metode har bidratt til en ønsket utvikling innenfor de utvalgte områdene. I delrapporten om programområde 3 bolig, by- og stedsutvikling (områdeløft) ble det skrevet følgende:

Mye godt arbeid er gjort, og mange områdespesifikke strategier og målsettinger er nådd. Gitt ambisjonene som ble gitt i forbindelse med oppstart av områdesatsingen, er vi imidlertid ikke like entusiastiske. Mange hevder at ambisjonene var for store – noe som også gjenspeiles i at de konkrete delmålene ble snevret inn underveis i satsingen.

I utredning om Husbankens organisering, oppgaveløsning og styring (2017)⁸ ble det blant annet, trukket fram av informanter at Husbanken og berørte storbyer har tro på områdesatsing/-løft og at å samle ressursbruk og oppmerksomhet over tid er hensiktsmessig. Om de konkrete satsingene ble det rapportert om mye godt arbeid, men informantene var likevel opptatt av at man ikke må ha for store forventninger til satsingene, da midlene fra Husbanken alene var små. I 2017 ble for eksempel 19,7 millioner kroner fordelt på Oslo indre øst, Bergen og Trondheim. I tillegg kommer midler fra andre.

Når det gjelder organiseringen og finansierings av arbeidet med områdesatsinger og områdeløft, ble det trukket frem, i samme utredning, at den fremstår som uklar. Det ble spesielt framhevet for de områdesatsingene som ikke inngår i Husbankens program for områdeløft. Informanter både i og utenfor Husbanken viste til at de var usikre på begrunnelsen til at det brukes ulike tilnærminger og finansieringsmåter på to satsinger som i utgangspunktet oppleves som relativt like. Utrederen vurderte at dette delvis kan skyldes upresis begrepsbruk og omtale blant aktørene. Det ble også stilt spørsmål ved om den områderettede innsatsen i større grad kan samkjøres og knyttes nærmere bolig for velferd-programmet.⁹

Mer om områdeløft og Husbanken finner du [HER](#).

Agenda Kaupangs evaluering av Husbankens organisering, oppgaveløsning og styring (2017) finner du [HER](#).

⁷ Agenda Kaupang, Proba samfunnsanalyse og Civitas (2016) *Sluttevaluering av Groruddalssatsingen – Hovedrapport*

⁸ Agenda Kaupang (2017) Husbankens organisering, oppgaveløsning og styring

⁹ Ibid.

3.13 Områdesatsinger – oversikt over Stortingets bevilgninger 2019

(i 1 000 kr)								
Sted / formål	Departement							Sum
	KMD	ASD	HOD	JD	KD	KLD	KUD	
	Bomiljøtiltak, og områdeutvikling	Kvalifisering til arbeid, sosiale tjenester, sosialt entreprenørskap	Nærmiljøutvikling og tidlig innsats på helsestasjoner og i skolehelse-tjenesten	Kriminalitetsforebygging	Tidlig innsats i barnehage og skole og integreringsfremmende tiltak	Friluftsføremål	Frivillighet, kunst og kultur mv.	
Grorud-dalen i Oslo	15 674	5 000	4 500		11 840	2 000	5 000	44 014
Oslo indre øst	10 000	4 000	4 400	7 000	13 850		2 500	41 750
Oslo sør	17 500	1 000		30 000	11 500			60 000
Fjell i Drammen	10 600							10 600
Storhaug i Stavanger	6 000	3000	4 000					13 000
Bergen	10 700							10 700
Trondheim	3 100							3 100
Fordeles etter søknad ¹	9 400				29 000			38 400
Sum	82 974	13 000	12 900	37 000	66 190	2 000	7 500	221 564

¹ Husbanken fordeler 9,4 mill. kroner til de ulike områdesatsingene i Oslo etter søknad. Kunnskapsdepartementet (KD) bevilger 29 mill. kroner til gratis deltids-SFO i Oslo, Drammen, Stavanger og Trondheim, og rekruttering til barnehager i utsatte byområder.

4 FORTSATT SAMARBEID MED KOMMUNENE OM OMRÅDESATSINGER

4.1 Politiske styringssignaler

Det er i utgangspunktet kommunenes ansvar å sikre virkemidler og tiltak for å møte utfordringer i levekårsutsatte områder. Kommunene får allerede midler gjennom bla. Storbytilskuddet og andre sektorbidrag og har mange ressurser til å ta tak i utfordringene. I Sundvollen-erklæringen pekte regjeringen imidlertid på at enkelte storbyer har større sosiale utfordringer og fattigdomsproblemer enn andre norske byer. Regjeringen ønsker å gi storbyene større handlingsrom til selv å møte disse utfordringene, i samarbeid med staten.

I Meld. St. 18 (2016–2017) Berekraftige byar og sterke distrikt varsler regjeringen at staten vil videreføre samarbeid med kommunene og vurdere samarbeid med flere byer om å løfte områder med spesielle utfordringer. I Jeløya-erklæringen sier regjeringen at den vil fortsette arbeidet med områdesatsing i de store byene for å løfte bydeler med sosiale utfordringer.

4.2 NOU om levekårs- og integreringsutfordringer i byområder

26. oktober 2018 ble det nedsatt et offentlig utredningsutvalg med mandat om å utrede konsentrasjon av levekårs- og integreringsutfordringer i områder i og rundt de store byene i Norge. Det skal kartlegges hvordan konsentrasjon av levekårsutfordringer sammenfaller med bosetningsmønsteret blant innbyggere med innvandrerbakgrunn. Utvalget skal i denne sammenheng særlig se etter tendenser til etnisk og sosioøkonomisk segregering i barnehager og ved grunn- og videregående skoler.

Et viktig formål med utredningen er å kartlegge og drøfte såkalte "nabolageffekter", det vil si hvordan barn og unges oppvekstmiljø påvirker deres muligheter i livet. Utvalget skal videre drøfte hvordan etnisk og sosioøkonomisk segregering kan påvirke den økonomiske utviklingen og samhørigheten og tilliten i samfunnet.

Utvalget skal analysere de bakenforliggende årsakene til at enkelte områder i større byer får en konsentrasjon av levekårsutfordringer. Det skal gis en redegjørelse for og en vurdering av politikken og virkemidlene på området, både på statlig, regionalt og kommunalt nivå. Utvalget skal gi en oversikt over ansvarlige aktører og skal særlig belyse problemstillinger knyttet til ansvarsfordeling og samhandling. Det er særlig bedt om en vurdering av den sannsynlige virkningen av områdesatsinger samt statlig og kommunal boligpolitikk.

Utvalget skal på bakgrunn av kartleggingene og analysene foreslå endringer i eksisterende virkemidler, strategier og nye tiltak som kan bevare åpne og inkluderende byer i et langsiktig perspektiv samt fremme trygge og gode boforhold, gode oppvekst- og levekår og gode forutsetninger for integrering.

Utvalget vil kunne gi verdifulle innspill med tanke på videreføring og videreutvikling av den områderettede innsatsen i norske byer. Utvalget skal levere sin sluttrapport innen utgangen av 2020.

4.3 Arbeidsgruppens vurdering

Som vi ser av beskrivelsene av de ulike områdesatsingene foran, har disse hatt ulike innretninger, mål, organisering, metodikk og resultater. Evalueringer og erfaringene som er gjort fra de ulike områdesatsingene og områdeløftene viser at de kan være hensiktsmessige verktøy for å løfte bydeler med sosiale utfordringer. Vista Analyse (2015) bekrefter også dette i sin vurdering av statlig-kommunalt samarbeid i tre områdesatsinger.¹⁰

Vista Analyse peker på at en tydelig organisering av områdesatsingene, der roller, ansvar, oppgaver, arenaer, system for analyser og utvikling av virkemidler og tiltak er på plass, viser seg å være avgjørende for å skape resultater.

For å ta tak i de ovennevnte utfordringene, er det nå utviklet en overordnet modell for samarbeid mellom stat og kommune for områdesatsinger. Den innebærer at stat og kommune undertegner en intensjonsavtale, som legger rammene for satsingen, og en overordnet langsiktig programbeskrivelse. Programbeskrivelsen avklarer langsiktige mål og strategier, organisering, plan for evaluering og hvilke roller departementene, direktoratene og kommunen skal ha.

Samlet sett viser gjennomgangen og evalueringer og erfaringer (se kap. 3) av de statlige områdesatsingene at de har vært viktige og nødvendige ekstraordinære tiltak, som har tatt tak i de komplekse utfordringene i levekårsutsatte områder. Det er på den annen side viktig å understreke at områdesatsingene er et beskjedent bidrag, og at forventningene til hva satsingene kan løse i mange tilfeller har vært overdrevne.

Det er vanskelig og svært ressurskrevende å måle effekter av alle virkemidler og tiltak som er utviklet i områdesatsingene. Likevel viser gjennomgangen av de mange av evalueringene og de erfaringer som er gjort at vi får gode resultater sett opp mot de målene som er satt for satsingene. Erfaringene viser at mange virkemidler og tiltak gjennom områdesatsingene fører til bedre integrering av innvandrere, bedre resultater i barne- og ungdomskolen, bedre folkehelse, færre som ikke fullfører videregående skole, flere som kommer i arbeid, tryggere og mer attraktive bomiljøer, lavere kriminalitet m.m.

Erfaringene viser at det gir best resultater dersom stat og kommune går inn bredt, samordnet og med samtidig innsats i områdene fra mange instanser. De statlige etatene som bidrar er blant annet Integrering- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Husbanken,

¹⁰ Vista Analyse (2015). *En komparativ vurdering av statlig-kommunalt samarbeid i tre områdesatsinger*. Rapport 2015/18.

Helsedirektoratet, Miljødirektoratet, Utdanningsdirektoratet og Arbeids- og velferdsdirektoratet. Områdesatsingene gir de statlige etatene, i samarbeid med kommunale etater, mulighet for å utvikle og prøve ut nødvendige virkemidler og arbeidsformer med en bedre koordinering av statlige og kommunale virkemidler. Dette krever at flere departementer og direktorater må samarbeide om satsingene og bidra med ekstraordinære midler og kompetanse på sine områder.

Arbeidsgruppen mener det er viktig at relevante erfaringer, innovative arbeidsformer og modeller som utvikles i satsingen skal deles med andre kommuner over hele landet gjennom erfaringsnettverk, samlinger og digitale arenaer. Det er gode erfaringer med at statlige aktører som deltar aktivt i utviklingen av områdesatsingene gir god læring og innspill til utvikling av ny statlig politikk på området.

Arbeidsgruppe mener at staten bør støtter opp under arbeidet for å løse ekstraordinære utfordringer i områder med særskilte levekårsutfordringer og geografisk konsentrasjon. Disse utfordringene er i mange tilfeller så store at det ikke er hensiktsmessig at de enkelte kommuner hver for seg skal ta ansvaret for dette.

Det nedsatte utvalget, som skal legge fram en NOU om levekårs- og integreringsutfordringer i byområder, er i mandatet særlig bedt om en vurdering av den sannsynlige virkningen av områdesatsinger og forslag til endringer. Arbeidsgruppen har derfor ikke funnet det hensiktsmessig med en grundigere gjennomgang og vurdering av områdesatsingene, eller en vurdering av eventuelle andre virkemidler for å løfte levekårsutsatte områder her i denne utredningen.

4.4 Arbeidsgruppens tilråding

- 1 Stat og kommune videreutvikler og fortsetter samarbeidet med statlige områdesatsinger i kommuner med konsentrasjon av levekårsutfordringer i byer.
- 2 En nærmere, grundigere og ny vurdering av den sannsynlige virkningen av områdesatsingene og forslag til endringer i eksisterende virkemidler, strategier og nye tiltak legges fram i NOU om levekårs- og integreringsutfordringer i byområder i 2020. Arbeidet med områdesatsinger vurderes på nytt når NOU-en foreligger.

5 ARBEIDET MED OMRÅDESATSINGER KAN GJØRES MER EFFEKTIVT

Kapittel 6 viser at arbeidet med områdesatsinger har vært i stadig utvikling, og arbeidet med de nye områdesatsingene i Oslo, Stavanger og Bergen viser at det er behov for å gjennomgå måten arbeidet har vært gjort på, for å sikre en mest mulig effektiv bruk av statlige og kommunale ressurser uten at det går på bekostning av formålene med satsingene.

Vista Analyse har i sin evalueringsrapport fra 2015 vurdert alternative måter å organisere en områdeinnsats på.¹¹ De har særlig sett på rollefordelingen mellom stat og kommune. Konsulentene konkluderte i rapporten blant annet med at statlige og kommunale virksomheter forut for oppstart av en områdesatsing bør sørge for:

- Definerte og felles mål, som er politisk forankret.
- Avklare hvilke virksomheter som bør involveres og hvilke roller de skal ha.
- En enkel organisasjonsmodell som muliggjør effektiv styring og koordinering underveis.
- At statens midler defineres som nye friske midler og at de samles i én ordning, med ett søknads- og rapporteringssystem.

Sluttevalueringen av Groruddalssatsingen gir også anbefalinger om organisering i forbindelse med en videreføring av områdesatsingen i Groruddalen etter 2016¹²:

- Arbeidsmåten som har utviklet seg i Groruddalssatsingen gjennom årene sammenfaller i stor grad med den tilnærming en burde velge for å ta tak i en "samfunnsflope".
- Medvirkende departementer og byrådsavdelinger bør få en mer strategisk rolle i styring av Groruddalssatsingen. En må ikke gå i den fellen å definere målstyring som i praksis også definerer hvilke løsninger som skal testes eller utvikles i satsingen.
- Det bør gis større myndighet til programstyrene med et tydeligere ansvar for planlegging og prioritering av tiltak.
- Bydelene bør delta i planleggingen av den videre satsingen.
- Det er behov for fortsatt styrking av samarbeidet mellom bydeler og etater.
- Områdeløftene bør også bestå av frie midler for å muliggjøre innovasjon og utvikling.
- Det er viktig at det skapes en viss forutsigbarhet i rammene og finansieringen av satsingen.
- En fremtidig satsing bør i større grad tilrettelegge for datainnsamling.

¹¹ Vista Analyse (2015). *En komparativ vurdering av statlig-kommunalt samarbeid i tre områdesatsinger*. Rapport 2015/18.

¹² Agenda Kaupang, Proba samfunnsanalyse og Civitas (2016) *Sluttevaluering av Groruddalssatsingen – Hovedrapport*.

Med bakgrunn i evalueringene ble en ny modell for Groruddalssatsingen utviklet og satt i drift i 2017. Hovedprinsippene for organisering og forvaltning av nye statlige områdesatsinger har fulgt hovedprinsippene som ble utviklet i Groruddalssatsingen.

5.1 Dagens forvaltningssystem

Kommuner som har behov for et statlig samarbeid om områdesatsinger har til nå henvendt seg til KMD og blitt vurdert faglig og politisk i samråd med relevante departementer. Staten inngår en intensjonsavtale med kommuner som har områder med så store levekårsutfordringer at det er behov for ekstraordinær statlig innsats. Intensjonsavtalen er langsiktig og utarbeides i samarbeid mellom stat og kommune. Den redegjør for hvilke utfordringer området har og hvordan stat og kommune skal bidra.

Kommunene utvikler, i samarbeid med relevante statlige aktører, en programbeskrivelse for hele områdesatsingen og årlige handlingsprogram. I programbeskrivelsen avklares langsiktige mål og strategier, organisering, plan for evaluering og hvilke roller departementene, direktoratene og kommunen skal ha. Årlige handlingsprogram med forslag om konkrete tiltak legges til grunn for søknad om statlig del finansering fra deltagende direktorater og departementer.

Områdesatsingene er et spleiselag mellom opptil syv ulike departementer og kommunene. Departementene øremerker midler til områdesatsingene i de årlige bevilgningene gjennom statsbudsjettet. Det forutsettes et samarbeid der departementene setter av midler i de ordinære budsjettprosessene til områdesatsingene. Kommunal- og moderniseringsdepartementet koordinerer de statlige områdesatsingene i landet.

Flere av tilskuddsordningene forvaltes av underliggende etater som har ansvar for å følge opp sine ansvarsområder. Flere etater deltar i utviklingsarbeidet på vegne av sine departementer.

Kommunene søker ut midler årlig på bakgrunn av planlagte tiltak som er utviklet og beskrevet i handlingsprogrammer og budsjett. Det ligger derfor en stor grad av frihet for kommunene og statlige etater til i samarbeid til å utforme tiltakene som staten og kommunene bevilger midler til. Departementer og direktorater tildeler midler gjennom tildelingsbrev/opplegsbrev. Kommunene rapporterer årlig på bruk av tildelte midler og måloppnåelse.

5.2 Erfaringene med dagens forvaltnings- og finansieringssystem

Dagens forvaltnings- og finansieringssystem har både fordeler og ulemper og går gjennom i detalj under.

Fordeler med dagens system:

- Politisk synliggjøring og politisk forankring på statlig og kommunalt nivå sikrer langsiktighet og forutsigbarhet.
- Ordningen med at det enkelte departement bevilger egne midler til områdesatsingene sikrer god forankring i departement og direktorat og er et sterkt incentiv for å følge opp eget sektorbidrag.
- De øremerkede midlene gir kommunene og staten mulighet til sammen å prøve ut pilotprosjekter og nye arbeidsformer, som bidrar til utvikling av nye tiltak og politikk.
- Finansieringen av områdesatsingene består av mange ulike tilskuddsordninger som er relevante for problemstillinger knyttet til områdesatsinger og områdeløft. Dette gir mulighet til å trekke tilskuddsordninger inn i samarbeidet etter behov.

Ulemper med dagens system:

- Kommuner som har behov et statlig samarbeid om områdesatsinger vurderes faglig og politisk av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samråd med relevante departementer. Det er derfor ikke kun objektive kriterier som legges til grunn for at staten inngår samarbeid om områdesatsing og hvilke tildelinger som gjøres fra de ulike departementer. Dette kan oppfattes som tilfeldig og uforutsigbart.
- Tildelingene til områdesatsingene og områdeløftene har ulike mål for bruk av midlene, søknadsfrister, kriterier for bruk av midler, krav til rapportering, etc. Kommunene møter et svært fragmentert system. Dette krever mye ressurser for å følge opp både i kommune og stat.
- Samordning av statens virkemidler krever mye koordinering mellom de samarbeidende departementer og direktorater.
- Flere av tilskuddsordningene som benyttes er generelle tilskuddsordninger som skal gå til helt konkrete tiltak definert i de enkelte tilskuddsordningene. Dette låser midlene til mål og tiltak som staten har definert på forhånd og som kommunene skal utføre. Dette hemmer muligheten til å utvikle nye mål, tiltak og nye innovative arbeidsformer for å løse sammensatte problemer i et samarbeid mellom statlige og kommunale aktører.
- Det enkelte departements deltakelse i områdesatsingene krever øremerkede midler til satsingene, noe som kan være vanskelig å få til.

For å løse mange av utfordringene med de statlige områdesatsingene som er omtalt ovenfor, er statens tilskuddsforvaltning samordnet, forenklet og effektivisert i den nye Groruddalssatsingen:

- Det er opprettet en felles søknadsprosedyre for alle departementer og direktorater med like tidsfrister og en samordning av krav og vilkår for bruk av tildelte midler.
- Det er lagt opp til et felles rapporteringssystem for satsingen som skal tilfredsstillende de ulike tilskuddsordningenes behov for rapportering.
- De fleste av tilskuddene er overførbare midler, med et fleksibelt system for omdisponering av ubrukte midler og ikke for detaljerte føringer for bruk av midlene. Dette er bedre tilpasset utviklingsperspektivet i satsingen enn tidligere.

De gode erfaringene fra den nye Groruddalssatsingen kan videreutvikles til en programfinansieringsmodell som kan gjelde alle de statlige områdesatsingene.

5.3 En enklere finansierings- og forvaltningsmodell

I utredningsarbeidet er det skissert to ulike modeller for forvaltning av midler til områdesatsninger: 1) programfinansiering og 2) full sammenslåing av dagens tilskuddsmidler.

Modell 1: Programfinansiering som finansieringsmodell for de statlige områdesatsingene

En programfinansiering av de statlige områdesatsingene vil ligge i skjæringspunktet mellom rammefinansiering og øremerkede tilskudd. Finansieringen vil fortsatt gis gjennom en statlig tilskuddsforvaltning, men midlene vil ikke i samme grad være styrt mot spesifikke tjenester, og kommunene og staten gis større handlingsrom i bruken av midlene. En felles programfinansiering kan dermed gi en mer fleksibel ramme for det statlig-kommunale samarbeidet. Når stat og kommune utvikler virkemidlene sammen, kan det gi et større spillerom og øke innovasjonsmulighetene.

I en felles programfinansieringsmodell for områdesatsinger vil de samarbeidende departementene sette av en andel som en ramme til programfinansiering av de ulike områdesatsingene i Oslo, Bergen, Stavanger, Trondheim osv. De statlige bevilgningene kan i en slik modell bevilges og forvaltes mer samordnet av departementer/direktorater til kommunene. Det vil utvikles en felles søknadsprosedyre for alle departementer og direktorater, med like tidsfrister og en samordning av krav og vilkår for bruk av tildelte midler tilpasset de enkelte kommuner. Det kan videre utvikles et rapporteringssystem for de ulike kommuners områdesatsinger som tilfredsstillende de ulike behov for rapportering. Tilskuddene bør være overførbare midler, med et fleksibelt system for omdisponering av ubrukte midler og ikke for detaljerte føringer for bruk av midlene. De samarbeidende departementene og direktoratene kan i modellen sammen forvalte tilskuddordningene mot kommunene. Dette vil styrke helhetsperspektivet,

tverrsektoriell tilnærming og økt handlingsrom. Det bør sees nærmere på om en statlig instans kan ha et mer samlet forvaltningsansvar på vegne av de statlige samarbeidspartnere mot kommunene for eksempel gjennom bevilgningsfullmakter etc. For nye områdesatsinger som regjeringen ønsker å inngå, må statens bidrag bestemmes gjennom de årlige budsjettprosesser på bakgrunn av vurderinger om ressursbehov, i et samarbeid mellom departementene. Nærmere spesifisering av det konkrete opplegget og ansvarsfordelingen i en slik finansieringsmodell må utdypes av de samarbeidende departementene og direktoratene.

Potensielt kan programfinansiering:

- Bidra til forenkling og effektivisering gjennom samordning/sammenslåing av eksisterende øremerkede tilskudd.
- Gi et større spillerom når kommune og stat utvikler virkemidler og nye løsninger og bedre utnyttelse av statlige midler områdesatsingene.
- Gi bedre tverrdepartementalt samarbeid gjennom et nasjonalt program med en felles programfinansiering.
- Gi partnerskapet med kommuner og staten økt handlingsrom når kommune og stat utvikler nye innovative virkemidler og tiltak på tvers av sektorgrenser.
- Bidra til bedre samordning av tjenestene på tvers av sektorer og tjenesteområder.
- Bidra til lettere å nå overordnede strategiske mål i de ulike områdesatsingene.
- Bidra til å understøtte sammenhengen mellom tiltak og mål.
- Gi bedre samordnet virkemiddelbruk for å understøtte lokale prosesser.
- Være relevant for alle sektorene.
- Gi muligheter for prosjekter/tiltak av en viss langsiktighet (flere år) og med en viss størrelse.
- Bidra til mer helhetlig systematisk og forskningsbasert kunnskap om områdesatsinger.

En omlegging til programfinansiering kan eventuelt medføre ulemper som:

- Det kan være fare for at noen tjenester og perspektiver kommer dårlig ut.
- Mister noe synliggjøring av politiske prioriteringer.

Modell 2: Sammenslåing av tilskuddsposter rettet mot områdesatsinger

Ekspertutvalget for områdegjennomgang av øremerkede tilskudd i foreslo i 2018 å slå sammen en rekke tilskuddsordninger til en felles pott. De mener dette vil gi kommunene større frihet til å innrette tiltak og tjenester i tråd med lokale behov, herunder valg av virkemidler. Ekspertgruppen mener en sammenslåing av ordningene med en ny utforming vil kunne bidra til å nå målsetningen om å se flere virkemidler i

sammenheng. De mener det vil gjøre det enklere å prioritere områder med størst behov.

Områdesatsingene omfatter i dag tiltak innenfor barnehage, utdanning, sysselsetting, inkludering, kriminalitetsforebygging, sosialt entreprenørskap, frivillig sektor, bolig og bomiljø, nærmiljøtiltak o.l. Ekspertgruppens utredning og forslag omfatter derfor ikke alle tilskuddsordninger som i dag bidrar inn i områdesatsingene.

En mulig modell for sammenslåing:

- Alle relevante departementer overfører midler fra sine tilskuddsordninger som nå er øremerket områdesatsinger til en tilskuddsordning med et vidt formål.
- Forvaltningsansvaret for en ny tilskuddspost plasseres i ett departement og får ett regelverk knyttet til søknadsbehandling og rapportering. Det etableres prosedyrer som sikrer at alle relevante temaer blir ivaretatt.
- Departementet med forvaltningsansvaret for tilskuddsordningen har hovedansvaret for arbeid med å styrke rammen til tilskuddsordningen i de ordinære budsjettprosessene. Dette omfatter midler til alle relevante tiltak og temaer i områdesatsingene.
- Ordningen utformes som en generell ordning der objektive tildelingskriterier og indikatorer legger vekt på samarbeid og prosess.
- Kriterier for valg av geografiske områder og samarbeidskommuner kan baseres på hvor komplekse og alvorlig utfordringene er og kommunens arbeid, analyser og planer for utvikling av området.

Fordeler:

- Kommunens forvaltning blir enklere.
- Nøytrale tildelingskriterier.

Ulemper:

- Det blir mindre rom for politiske vurderinger og skjønn enn det er i dag.
- Det vil bli større behov for koordinering på statlig nivå.
- Det kan bli vanskeligere å forankre satsingen i de relevante departementer og etater når de ikke bevilger egne midler til satsingen.
- Fare for at departementene og direktoratene ikke prioriterer oppfølging av satsingene.
- Det vil innebære behov for flere ressurser og god kunnskap om de ulike politikkområdene i departementet som skal forvalte midlene på vegne av de andre departementene.
- Det vil bli vesentlig mer ressurskrevende og utfordrende å formidle relevant kunnskap og erfaringer fra satsingene til de aktuelle fagdepartementene.

- Det vil bli vanskeligere for departementene å omdisponere midler til sine ansvarstemaer, da de ikke vet om midlene som settes i den felles potten vil gå til dette temaet, og de ikke vet om midlene vil bli tilbakeført til departementet når satsingen er avsluttet.

Arbeidsgruppens vurdering

Et viktig formål med områdesatsingene er å utvikle nye virkemidler, samarbeidsformer og ny politikk på kommunalt og statlig nivå samt mellom nivåene. Områdesatsingene er per i dag derfor utformet som et samarbeid mellom stat og kommune der mål, strategier og tiltak utvikles i samarbeid, og der stat og kommune sammen kan prøve ut nye tiltak.

Dette krever faglig samarbeid og krav til tett løpende samhandling mellom de statlige aktørene som er inne i satsingen. Ved en sammenslåing kan de ulike partenes forankring av satsingen bli vanskeligere, noe som kan medføre at engasjementet synker og ressursinnsatsen ikke prioriteres i tilstrekkelig grad. Det er stor risiko knyttet til å innføre en helt ny modell og få denne til å virke godt når det gjelder områdesatsingene som allerede er i drift. En programfinansieringsmodell kan i mye større grad tilpasses dagens områdesatsinger.

Arbeidsgruppen vurderer *modell 1 programfinansiering* som den mest hensiktsmessige finansieringsmodellen for de statlige områdesatsingene, og mener at en slik modell bør utvikles og innføres. Erfaringene fra den nye Groruddalssatsingen, med samordning og forenkling av forvaltningssystem og tilskuddsordninger, bør legges til grunn for utviklingsarbeidet. Utvikling av en programfinansieringsmodell med så mange ulike aktører er krevende. Arbeidsgruppen tilrår derfor at Direktoratet for økonomistyring må bistå med kapasitet og utviklingskompetanse i utviklingsarbeidet i konkretisering av endelig modell.

Arbeidsgruppens tilråding

- 1 Dagens avtalebaserte forvaltningssystem med intensjonsavtaler, programbeskrivelser og årlige handlingsprogram videreføres som overordnet prinsipp for de statlige områdesatsingene.
- 2 Det utvikles en felles overordnet programfinansieringsmodell for alle de statlige områdesatsingene. Modellen skal bygge på erfaringene med samordning og forenkling av forvaltningssystem og tilskuddsordninger i den nye Groruddalssatsingen.
- 3 Konkretisering og utvikling av endelig forvaltnings- og finansieringsmodell gjøres gjennom et samarbeid med tilskuddsforvalterne i departementene og direktoratene. Direktoratet for økonomistyring bistår med kapasitet og utviklingskompetanse i arbeidet.

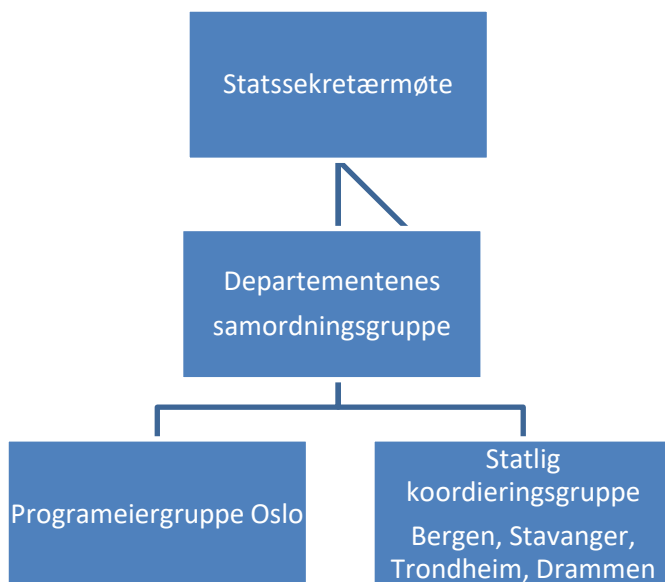
5.4 Effektivisering av departementenes organisering, ansvar og roller i områdesatsingene

Områdesatsingene skal løse komplekse utfordringer. Disse betegnes ofte som gjenstridige problemer (ofte også kalt "wicked problems" eller "samfunnsfloker"). Sentrale kjennetegn ved gjenstridige problemer er at de involverer flere sektorer og at det er vanskelig å dele opp problemene i avgrensede ansvarsområder. Det kreves derfor samordning og samarbeid på tvers av sektorer og nivåer for å løse flokene, noe som ikke kommer av seg selv. Dette er det pekt på blant annet i Vista Analyses rapport 2015.¹³

Arbeidsgruppens vurdering

Noen av utfordringene med dagens organisering er at departementene er representert i mange ulike styringsgrupper og det er en mangeartet organisering både politisk og administrativt av de ulike satsingene. Departementene har hatt forskjellige roller, ansvar og oppgaver knyttet til de enkelte statlige områdesatsingene. Det har vært ulike personer fra departementene som representerer departementene i de ulike områdesatsingene. Dette krever en intern koordinering som i dag ikke er god nok. Dette har ført til et fragmentert og lite effektivt samarbeid om utvikling og har vanskeliggjort en helhetlig og overordnet samhandling mellom departementene.

For å sikre at områdesatsingene har god forankring på politisk nivå i staten og blir bedre samordnet på tvers av departementene, foreslår arbeidsgruppen følgende modell for organisering av departementenes ansvar og roller i de statlige områdesatsingene:

¹³ Vista Analyse (2015). *En komparativ vurdering av statlig-kommunalt samarbeid i tre områdesatsinger*. Rapport 2015/18

Statssekretærmøte

Det er viktig å forankre og ha en samlet oversikt over de statlige områdesatsingene hos politisk ledelse, sikre overordnet politisk styring, koordinering av budsjett og politiske markeringer i områdesatsingene. For å løse disse utfordringene foreslår arbeidsgruppen at det opprettes en statssekretærgruppe der aktuelle statssekretærer kalles inn etter tema og behov. Det vil variere hvilke departementer/statssekretærer som er relevante innenfor de ulike satsingene og temaene.

Departementenes samordningsgruppe

I dagens system har alle de ulike områdesatsingene egne departementale grupper. Representantene fra de ulike departementene er ulike i de forskjellige gruppene, og de er ikke alltid godt nok koordinert. Dette gir store samordningsutfordringer. Blant annet gir det departementene en mer fragmentert kunnskap om satsingene enn det som er ønskelig om satsingene skal gi ønsket læringseffekt.

Samordningsutfordringen i departementene kan løses ved å opprette en overordnet samordningsgruppe som består av departementenes koordinatorene, statens representanter i programeiergruppen i Oslo og koordineringsgruppen for landet forøvrig. I samhandlingen med kommunene vil dette sikre helhetlig og samordnet styring og utvikling fra departementenes side. Samordningsgruppen vil ha det overordnede ansvaret som sekretariat for POL og tilrettelegge for utvikling av de statlige områdesatsingene.

Kjennetegn ved gruppen:

- Samme og faste koordinatorene fra departementene.
- Samordner internt i egne departementer og mellom departement og underliggende etater.
- Utvikler områdesatsingene på overordnet nivå.
- Koordinerer statlig finansiering.

Programeiergruppe Oslo og statlig koordineringsgruppe for Bergen, Stavanger, Trondheim, Drammen

Organisering av de ulike områdesatsingene må være tilpasset utfordringer og kommunetyper. I Oslo kommune bør det opprettes en programeiergruppe for alle de statlige områdesatsingene, se nærmere omtale under organisering i Oslo kommune. For de resterende områdesatsingene bør det opprettes en egen statlig koordineringsgruppe for styring og oppfølging av satsingene, se nærmere omtale av organisering med andre kommuner enn Oslo.

Arbeidsgruppens tilråding

- 1 Arbeidsgruppen tilrår en overordnet organisering av departementenes arbeid i form av statssekretærmøter og en departemental samordningsgruppe.
- 2 Det opprettes en programeiergruppe i Oslo og en statlig koordineringsgruppe for Bergen, Stavanger, Trondheim, Drammen.

5.5 Effektivisering og forenkling av områdesatsinger i Oslo kommune

Oslo kommune og staten har i samarbeid gjennomført ulike områderettede innsatser de siste 20 årene. I perioden 1997–2006 gjennomførte stat og kommune handlingsprogram Oslo indre øst, rettet mot bydelene Gamle Oslo, Sagene og Grünerløkka. I 2007 ble og Groruddalssatsingen startet, mens områdesatsingen Indre Oslo øst, med områdeløft Tøyen, startet i 2014 og løper ut 2018. I tillegg har det fra 2017 vært en særskilt satsing på Grønland. De forskjellige områdeprogrammene har hatt ulik organisering og innretning, hver med sine styrker og svakheter.

Vista Analyse trekker frem programfokuseringen og opprettelsen av faglige kontaktpunkter og møteplasser i Groruddalssatsingen 2007–2016 som sentralt. Det fremmer læringsprosesser på tvers av styringsnivåene og gir tyngde bak handlingsplanene. Det bidrar også til felles problemforståelse og anerkjennelse av at det er et felles ansvar å løse disse. Agenda Kaupang påpeker imidlertid i sin sluttevaluering av Groruddalssatsingen 2007–2016 at det er behov for en fortsatt styrking av samarbeidet mellom bydeler og etater, selv om arbeidsmåten som utviklet seg i stor grad sammenfaller med den tilnærming en burde velge når en skal løse slike "samfunnsfloker".

På bakgrunn av nevnte evalueringer, samt andre som er gjennomført i forbindelse med de ulike områdesatsingene, er det for Groruddalssatsingen 2017–2026 utviklet en ny organisasjonsmodell. Den søker å sikre en mer strategisk styrende rolle for departementer og byrådsavdelinger. Den gir også større myndighet til programstyrene på delprogramnivå med et tydeligere ansvar for planlegging og prioritering av tiltak. Bydelenes sentrale rolle skal ivaretas ved deltakelse i alle styrever, og at bydelene skal ha ansvaret for utviklingen av lokale handlingsplaner innenfor delprogram nærmiljø.

Byrådet i Oslo i byrådssak 176/17 vedtok et eget politikkområde for utsatte lokalområder i Oslo – en områdepolitikk. Områdepolitikken skal gi Oslo kommune et samlet grep om områdesatsinger, sørge for enhetlig organisering og tett tverrsektorielt samarbeid.

Arbeidsgruppens vurdering

De ulike innretningene av de forskjellige områdesatsingene i Oslo, som har ført til ulike typer tiltak, ulik grad av forankring og ulik metodebruk, har etter arbeidsgruppens vurdering ikke vært en optimal måte å arbeide på.

En enhetlig organisering vil gjøre det mulig med mer effektiv erfaringsutveksling på tvers av bydelene, man unngår parallelle organisasjonsstrukturer der mange av de samme instansene er representert, og man kan etablere samarbeid på tvers av flere bydeler for å gripe an felles utfordringer. Videre innebærer Oslos områdepolitikk at innsatsen skal rettes mot de mest utsatte lokalområdene, som skal styrkes ved at annen ordinær og ekstraordinær innsats innenfor alle kommunens sektorer skal ses i sammenheng med områdesatsingene. Dette innebærer i praksis at alle områdesatsinger i Oslo kommune skal inngå i samme overordnede organisasjonsstruktur, med felles overordnede mål. Lokale mål som er mer tilpasset de enkelte lokalområdenes utfordringer utvikles av bydelene.

Områdesatsinger er tverrfaglige innsatser for å ta tak i komplekse temaer og utfordringer som ikke én sektor eller én aktør kan håndtere alene. Dette medfører at en rekke aktører på tvers av både sektorer og administrative nivåer vil måtte ha ulike roller og oppgaver i forbindelse med gjennomføringen av satsingen. Organiseringen av satsingen må derfor sikre en hensiktsmessig og relevant involvering av aktuelle aktører, der ulike roller og ansvarsoppgaver er entydig definert. Samtidig skal organiseringen være enkel og effektiv.

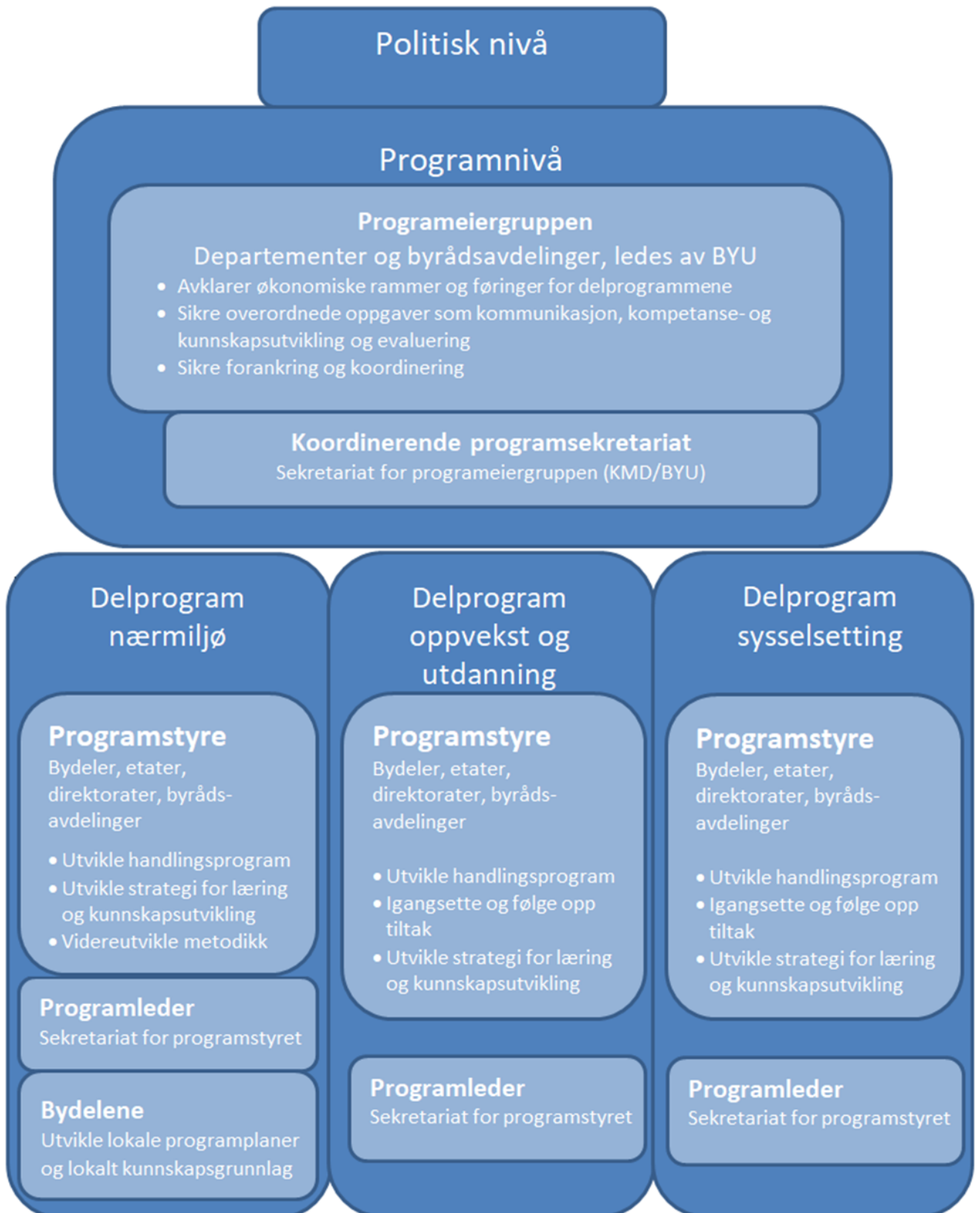
Forslag til ny organisering av områdesatsingene i Oslo

Modellen i Groruddalssatsingen som Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst også innlemmes i, er utarbeidet i tett samarbeid mellom de statlige og kommunale partene som deltar i begge satsingene, og er basert på tydelige anbefalinger fra eksterne evaluatorene av Groruddalssatsingen 2007–2016 (Agenda Kaupang 2016)¹⁴. Felles organisasjonsstruktur vil sikre effektiv styring, god erfaringsutveksling og felles system for rapportering. Modellen har tre overordnede nivåer: Politisk nivå, programnivå og delprogramnivå, som vist på side 33 og redegjort for i det følgende.

Politisk nivå

Politisk ledelse på statlig og kommunal side er eiere av Groruddalssatsingen, Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst. Dette innebærer at de har det øverste ansvaret for satsingens innretning, innhold og resultater. Programeiergruppen overleverer årlig en vurdering av satsingens utvikling og resultater gjennom en årsmelding til politisk nivå. Programmet er lagt opp til å være fleksibelt når det gjelder valg av strategier og tiltak innenfor de fastsatte målene, for å kunne fange opp endringer i utfordringsbilde og politiske prioriteringer innenfor tiårsperioden. Det legges opp til årlige møter mellom politisk ledelse i Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Oslo kommune, og det er hensiktsmessig at man der drøfter innretningen av det statlig-kommunale samarbeidet om områdesatsinger.

¹⁴ Agenda Kaupang, Proba Samfunnsanalyse og Civitas (2016). *Sluttevaluering av Groruddalssatsingen*.

Programeiergruppe

Programeiergruppen består av representanter for involverte departementer og byrådsavdelinger og ledes administrativt av Byrådsavdeling for byutvikling. Gruppen forvalter programeieransvaret på vegne av politisk ledelse.

Programeiergruppens oppgaver:

- Bestemmer programstyrenes mandat og sammensetning.
- Gir føringer og styringssignaler for arbeidet innenfor de enkelte delprogrammene.
- Behandler årlige handlingsprogram med forslag til tiltak og tildeler midler til de ulike delprogrammene.
- Behandler årsrapporter for delprogrammene.
- Vurderer og tar stilling til behov og muligheter for implementering av resultater og erfaringer.
- Har ansvar for å følge opp eventuelle strukturelle barrierer for effektiv utnyttelse av virkemidler innenfor delprogrammene.
- Har en overordnet styring av kommunikasjon, kompetanse- og kunnskapsutvikling, evaluering og koordinering for hele programmet.
- Rapporterer til politisk ledelse gjennom årsmelding, der resultater og utviklingstrekk fra det samlede arbeidet innenfor programmet drøftes.

Alle aktørene som skal bidra inn i Groruddalsatsingen, Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst fra både stat og kommune, er allerede representert i programeiergruppen. Både stat og kommune har forventinger til at man i samarbeidet om områdesatsinger vil utvikle nye metoder å jobbe på og ny kunnskap om arbeid i utsatte lokalområder. Det er ut fra dette hensiktsmessig at programeiergruppen er et forum der man kan behandle saker knyttet til alle de samarbeidene områdesatsingene.

Delprogram

På delprogramnivået skal det utvikles årlige handlingsprogram med strategier, tiltak og forslag til budsjett med sikte på å nå hovedmålene i satsingen. Det er tre delprogram; sysselsetting, nærmiljø og oppvekst og utdanning. For hvert delprogram er det opprettet et programstyre som Bydel Søndre Nordstrand og Oslo indre øst skal inngå i. Byrådsavdeling for byutvikling, Byrådsavdeling for oppvekst og kunnskap (OVK) og Byrådsavdeling for eldre, helse og sosiale tjenester (EHS) har ansvar for å oppnevne ledere for programstyrene i henholdsvis delprogram nærmiljø, delprogram oppvekst og utdanning og delprogram sysselsetting. Programstyrene er ansvarlige for å utvikle årlige handlingsprogram for delprogrammet. For hvert delprogram finansierer områdesatsingene en stilling som programleder, som følger opp styrets beslutninger og ivaretar sekretariatsfunksjoner for programstyret.

Programstyre

Programstyrene har en bred sammensetning av aktører fra bydeler, byrådsavdelinger og statlige og kommunale etater med en faglig tilknytning til delprogrammets arbeidsområde. I tillegg deltar KMD og Byrådsavdeling for byutvikling i alle programstyrene for å ivareta koordineringsoppgaver innenfor programmet som helhet. Bydelene og etatene innehar en solid kjennskap til praksisfeltet innenfor de ulike delprogrammene og har en særlig viktig rolle i programstyrenes arbeid.

Programstyrenes oppgaver:

- Utvikle kunnskapsgrunnlag som utgangspunkt for videre planlegging.
- Utvikle, revidere og gjennomføre handlingsprogram for delprogrammet.
- Utarbeide resultatmål og indikatorer ut fra tiltakene i handlingsprogrammet.
- Utvikle strategi for kunnskapsutvikling og læring.
- Dokumentere erfaringer og kunnskap med overføringsverdi til andre bydeler og kommuner.

I forbindelse med årlige rapporter til programeiergruppen skal programstyrene:

- Rapportere på aktivitet og resultater i forbindelse med gjennomføring av handlingsprogrammet.
- Identifisere og rapportere om eventuelle strukturelle barrierer for måloppnåelse.
- Vurdere og rapportere om behov for implementering av erfaringer og resultater.
- Vurdere og rapportere om hvordan innsatsen innenfor delprogrammet kan bidra inn mot, eller samspille med, de andre delprogrammene.

Bydelene har ansvar for å utvikle lokalt kunnskapsgrunnlag og lokale programplaner. Igangsetting og gjennomføring av prosjekter skjer i regi av prosjektansvarlige bydeler og etater. Programstyrets oppgave er blant annet å legge til rette for at bydelene får et best mulig handlingsrom til å igangsette lokale nærmiljøinnsatser, herunder gjennom å koble på relevante sektoraktører og etablere arenaer for erfaringsutveksling og kunnskapsutvikling.

Bydelene

Bydelene er sentrale deltakere i alle programstyrene, men har, som det fremkommer av organisasjonsmodellen, et særlig ansvar i delprogram nærmiljø. Bydelen skal i samarbeid med lokalbefolkning, privat næringsliv og øvrige kommunale virksomheter utvikle årlige handlingsplaner for områdeløftene. Bydelen skal være premissleverandør for innsatsen, men ikke alene stå for gjennomføringen. Bydelsutvalget innstiller handlingsplan som sendes som søknad om finansiering til programstyret, hvor også sentrale gjennomføringsetater deltar. Vedtak fattes av programeiergruppen på vegne av politisk ledelse.

Lokal organisering og saksgang er, ut over det som fremgår i dette dokumentet, opp til bydelene selv. Programmet kan støtte personalressurser for å koordinere arbeidet lokalt og for å styrke samarbeidet på tvers av seksjoner og enheter samt være et bindelegg mellom bydel og sivilsamfunn.

Arbeidsgruppens tilråding

- 1 I tråd med intensjonsavtalene mellom stat og kommune, skal Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst-satsingen forenkles og effektiviseres ved en samorganisering med Groruddalssatsingen på overordnet nivå. Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst-satsingen inngår i de tre eksisterende delprogrammene sysselsetting, nærmiljø og oppvekst og utdanning, med samme overordnede mål, beslutningsstrukturer, rapporteringsrutiner og prosjektstyringsmetodikk.
- 2 De forskjellige områdesatsingene skal fortsatt være selvstendige satsinger. Felles overordnet mål- og organisasjonsstruktur skal ikke gå på bekostning av satsingenes egenart. Identiteten til Groruddalssatsingen skal ivaretas, og det må jobbes godt for å gi også Oslo sør-satsingen og Oslo indre øst-satsingen en tydelig profil og identitet som speiler lokale forhold og sikrer lokal forankring.
- 3 Arbeidsgruppen anbefaler at ny organisering, slik den er beskrevet ovenfor, legges til grunn for alle de statlige områdesatsingene i Oslo.
- 4 Staten og Oslo kommune arbeider med å utvikle og finne løsninger for byrådsavdelingenes, statens og bydelenes deltakelse og roller i programstyrene.

5.6 Statens rolle og ansvar i områdesatsinger i Bergen, Stavanger, Trondheim og Drammen

Statens samarbeid om områdesatsinger med andre kommuner enn Oslo har ulik bakgrunn. De har derfor hatt ulik organisering og har ulik forankring. Statlige aktører sitter i flere ulike styrever og arbeidsgrupper med forskjellig tilnærming og organisering. Dersom samarbeidet utvides til flere kommuner og områder, er det en risiko for at arbeidet blir uoversiktlig og dårlig koordinert, og dermed krevende å følge opp. Det er derfor behov for en mer enhetlig organisering også av områdesatsingene utenfor Oslo.

Erfaringene fra samarbeidet med Fjell i Drammen, tilsier at det er behov for et tett samarbeid for å sikre erfaringsoverføring mellom statlige og kommunale etater. Det er også behov for at statlige etater bidrar til å utvikle nye tiltak og nye virkemidler sammen med kommunen.

Samarbeidet med Stavanger kommune om områdesatsing på Storhaug baseres på forvaltningssystemet for statlige områdesatsinger. Det er derfor inngått en intensjonsavtale mellom staten og kommunen. Kommunen har vedtatt en programbeskrivelse og handlingsplan for å følge opp intensjonsavtalen. Staten og kommunen skal i samarbeid avklare hvordan samarbeidet skal organiseres for å sikre formålene med områdesatsingen.

Bergen kommune har drevet områderettet arbeid siden handlingsprogrammet "Ny energi rundt Damsgårdssundet" i 2006/2007. Dette er videreført med en satsing i Solheim nord (2011–). Kommunen har også drevet områderettet innsats i Slettebakken (bomiljøprosjekt 2010–2016), Indre Laksevåg (2012–) og Ytre Arna (2011–). Fra 2011 har kommunen mottatt årlige tilskudd til områdeløft fra Husbanken. I Bergen kommune er byrådet programeier, med aktuelle kommunaldirektører som styringsgruppe. I tillegg er det en ekstern styringsgruppe med Husbanken og byrådsavdeling for sosial, bolig og inkludering (BSBI). En programledelse koordinerer de enkelte områdesatsingene, som hver har en egen områdekoordinator.

Arbeidsgruppens vurdering

Arbeidsgruppen foreslår at nye områdesatsinger i kommuner utenfor Oslo forankres i en intensjonsavtale og en programbeskrivelse som er utarbeidet av stat og kommune i felleskap, på samme måte som områdesatsingene i Oslo.

Kommunene utvikler, i samarbeid med relevante statlige aktører, programbeskrivelse for de statlige områdesatsingen og kommunene og staten utvikler i samarbeid årlige handlingsprogram. I programbeskrivelsen avklares langsiktige mål og strategier, organisering, plan for evaluering og hvilke roller departementene, direktoratene og kommunen skal ha i de ulike kommunenes områdesatsinger. Årlige handlingsprogram med forslag om konkrete tiltak legges til grunn for søknad om statlig del finansiering fra deltagende direktorater og departementer.

Arbeidsgruppen foreslår at det opprettes en felles statlig koordineringsgruppe som har ansvar for den statlige oppfølgingen av alle områdesatsingene utenfor Oslo. Det er viktig å sikre best mulig erfaringsoverføring og utvikling av nye arbeidsmetoder og modeller. Arbeidsgruppen foreslår derfor at staten også i disse satsingene samarbeider tett med prosjektlederne i de enkelte områdesatsingene om å utvikle handlingsprogram i et sekretariat for de ulike områdesatsingene, og at de statlige etatene bidrar inn i de enkelte innsatsområdene.

Nye områdesatsinger utenfor Oslo vil nødvendigvis være ulikt organisert i de enkelte kommunene basert på programbeskrivelsene i de ulike kommunene. Arbeidsgruppen foreslår likevel en enkel modell for å ivareta behovet for statlig styring, utvikling og erfaringsoverføring. Forslag til modell for organisering av de enkelte områdesatsingene er vist under.

Politisk nivå

Intensjonsavtalene undertegnes på politisk nivå i stat og kommune. De årlige handlingsplanene vedtas i kommunens ordinære beslutningsprosess og legges til grunn for søknad om midler fra staten. Arbeidsgruppen foreslår at det vurderes å holde ett felles møte på politisk nivå i året med alle kommunene som har områdesatsinger.

Styring på statlig og kommunalt nivå

Den statlige styringsgruppen blir felles for alle områdesatsingene utenfor Oslo. Gruppen skal sikre at handlingsplaner er i tråd med statlige føringer. Arbeidsgruppen foreslår at det blir opp til den enkelte kommune hvordan de ønsker å sikre styring av arbeidet på administrativt nivå, men arbeidsgruppen foreslår at staten møter den kommunale styringsgruppen en gang i året, fortrinnsvis når handlingsplanen skal vedtas.

Sekretariat - koordineringsgruppe

Arbeidsgruppen foreslår at det opprettes et sekretariat med representanter for stat og kommune, som vil være bindeleddet mellom arbeidsgruppene og det overordnede nivået. Sekretariatet skal ha ansvar for å forberede saker til den kommunale

styringsgruppen og den statlig koordineringsgruppen. Dette vil innebære utarbeidelse av beslutningsgrunnlag, det vil si årlige handlingsplaner, eventuelle endringer i programbeskrivelsen, rapporter o.l. Gruppen får også ansvar for å bestille eventuelle utredninger.

Arbeidsgrupper

Arbeidsgruppen anbefaler at det opprettes arbeidsgrupper på hvert av de prioriterte innsatsområdene. Det kan variere fra kommune til kommune hvor mange arbeidsgrupper eller grupper de ønsker å opprette, men arbeidsgruppen anbefaler at alle satsingen skal ivareta miljø-, økonomi- og sosiale hensyn som er sentrale dimensjoner for å bidra til bærekraftig utvikling. Arbeidsgruppene bør bestå av representanter fra både kommunen og statlige etater som arbeider på lokalt nivå, og som kan bidra til utvikling av tiltak.

Arbeidsgruppens tilråding

- 1 De statlige områdesatsingene i kommuner utenfor Oslo organiseres i henhold til modell som skissert over.
- 2 Disse satsingene følger det samme opplegget som områdesatsingene i Oslo, det vil si med intensjonsavtale, programbeskrivelse og årlige handlingsplaner.
- 3 Relevante, statlige etater deltar i arbeidsgrupper innen hvert av de prioriterte innsatsområdene for å sikre overføring av erfaringer og utvikling av tiltak.

6 ARENAER FOR DELING AV ERFARINGER OG FORSKNINGSBASERT KUNNSKAP

Kommunene med områdesatsinger peker på at det er behov for erfaringsutveksling mellom dem. Dette gjelder både erfaringer knyttet til hvordan områdesatsingene kan organiseres og drives, men også erfaringer med konkrete tiltak og prosesser.

Digitale plattformer

Kommunal- og moderniseringsdepartement har i dag en nettside med oversikt over alle områdesatsingene, med linker til kommunens nettsider med de enkelte satsingene. Alle kommunene som har områdesatsinger har i dag nettsider med informasjon om organisering, arbeidsformer og prosjekter.

Husbanken har utviklet nettsiden Veiviseren.no. Veiviseren samler fagstoff om boligsosialt arbeid på ett sted. Målgruppen for veiviseren er hovedsakelig kommuner. På veiviseren.no kan kommunene finne informasjon om [bo- og nærmiljø i nye områder og områdesatsing i etablerte boområder](#).

Arrangere konferanser, seminarer, møter

KMD arrangerte våren 2016 en erfaringskonferanse om områdesatsingene. Det var stor og bred deltakelse fra hele landet, også fra kommuner som ikke har tilsvarende satsinger. Konferansen fikk bred dekning og gode tilbakemeldinger. Konferansen fokuserte i stor grad på å presentere erfaringer fra konkrete tiltak og prosjekter. Det krever kapasitet og kompetanse å arrangere slike konferanser, og KMD har ikke hatt mulighet til å arrangere tilsvarende konferanser senere.

Deltakelse på ulike arenaer

Det er flere eksisterende arenaer som kan brukes til erfaringsutveksling mellom kommunene som ikke har statlige områdesatsinger.

De mest aktuelle er:

- *IMDi sin integreringskonferanse.* Dette er en årlig konferanse først og fremst rettet mot frivillig sektor, der områdesatsingene har blitt tatt opp som eget tema de siste årene.
- *Oslo kommunes konferanser og samlinger.* Oslo kommune arrangerer jevnlig konferanser og samlinger for de som arbeider med områdesatsinger i Oslo. Det kan vurderes om de andre kommunene kan inviterer til disse arrangementene.
- *Husbankens frokostseminarer.* Husbanken arrangerer jevnlig frokostseminarer om ulike boligpolitiske tema, og de fleste vil være relevant for kommuner og andre aktører som arbeider med områdesatsinger.

Utnytte eksisterende nettverk

Det er i dag også en rekke nettverk som kan være aktuelle å bruke til erfaringsutveksling om områdesatsingene.

Dette er trolig de mest relevante:

- *Husbankens Storbyprogram (Storbyprogrammet er et av to delprogram i Husbankens kommuneprogram).* Storbyprogrammet består høsten 2018 av Oslo, Bergen, Trondheim, Stavanger og Drammen kommune.
- *Fylkesmannen koordinerer regionale fora for boligsosiale problemstillinger.* Foraene skal bidra til å samordne regionale aktørers tiltak og virkemidler for kommunens arbeid med framskaffelse av boliger og tjenester for vanskeligstilte. Fylkesmannen skal i samarbeid med Husbanken ta initiativ til å opprette slike fora der det ikke allerede er etablert i 2019. Flere departementer har samarbeidsavtale med KS om arenaer for erfaringsdeling.

Arbeidsgruppens vurdering og anbefaling

Det finnes i dag flere arenaer for erfaringsutveksling om arbeid med områdesatsinger og mange steder å innhente informasjon om erfaringer med konkrete prosjekter og tiltak. Den mest effektive arenaen er den digitale. Arbeidsgruppen anbefaler at nettsidene på regjeringen.no videreutvikles. Det bør videre vurderes om det skal etableres en felles nettportal.

Det er opp gjennom årene utviklet mye konkret erfaring om prosjekter og tiltak som bør deles med andre kommuner og andre relevante aktører. Digitale plattformer gir mye informasjon, men kan ikke erstatte gode nettverk og møter. Mange av dagens arenaer kan i større grad brukes til å dele erfaringer fra arbeidet med områdesatsinger. Det vil imidlertid være begrenset hvor relevante de vil kunne være og det bør vurderes hvilke arenaer og nettverk som vil gi størst mulig utbytte.

Arbeidsgruppen mener at det er behov for en årlig erfaringskonferanse der alle aktørene samles. Det vil kunne bidra til både anbefaler at det arrangeres en gang i året.

Det er færre alternativer for utveksling av erfaringer om organisering og prosesser. De mest relevante er de som i dag arrangeres av Oslo kommune for dem som arbeider med områdesatsinger i Oslo, og til dels Husbankens nettsider og arrangementer. Områdesatsinger i Oslo kommune har imidlertid en komplisert organisering og det er avgrenset hvor relevant deres erfaringer om samarbeid mellom ulike forvaltningsnivåer og sektorer vil være for de andre kommunene.

Arbeidsgruppen anbefaler at det opprettes et eget nettverk for kommunene utenfor Oslo, for å bidra til erfaringsutveksling som er relevant for deres arbeid. Dette nettverket bør koordineres av KMD, for å sikre bidrag fra både kommunene og de statlige etatene som deltar i områdesatsingene.

Arbeidsgruppens tilråding

- Nettsiden om områdesatsinger på regjeringen.no videreutvikles
- Det vurderes hvilke eksisterende arenaer og nettverk som kan utnyttes til erfaringsutveksling
- Det vurderes om det skal etableres en felles nettportal for områdesatsingene i Norge
- Det arrangeres en erfaringskonferanse i året
- Det opprettes et eget nettverk for kommunene utenfor Oslo.